

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ,
Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ALTERNATIVNÍ TREST OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ A
JEHO VÝKON**

Autor práce: Kateřina Pelikánová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Martin Pilný

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zdrojů a zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Martinu Pilnému, za jeho cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také děkuji své rodině za podporu po dobu studia.

ABSTRAKT

PELIKÁNOVÁ, K. *Alternativní trest obecně prospěšných prací a jeho výkon* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, Z. Ú., 2018. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Martin Pilný

Klíčová slova: alternativní trest, obecně prospěšné práce, poskytovatel, Probační a mediační služba, probační úředník

V této bakalářské práci s názvem „Alternativní trest obecně prospěšných prací a jeho výkon“ jsou řešeny základní pojmy, které vysvětlují danou problematiku v oblasti trestání. Hlavním cílem práce je vyhodnocení, zda je tento druh trestu vhodným řešením pro nápravu pachatelů a zda je trest obecně prospěšných prací vykonáván odsouzenými řádně. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

Úvod teoretické části je věnován důležitým institutům českého práva, jako je probace a mediacce. Popisována je jejich definice, vznik, zařazení, funkce a povinnosti s tím spojené. Dále je v práci vymezena Probační a mediační služba, která prostřednictvím úředníků probaci a mediaci vykonává. Řešeny jsou její úkoly, práva a povinnosti. V dalším bloku je popisován alternativní trest obecně, jeho druhy, přeměny a příklady trestů, včetně obecně prospěšných prací.

Praktická část obsahuje informace získané řízeným rozhovorem, shromažďováním podkladů pomocí dotazníkového šetření a informací od poskytovatelů v Českých Budějovicích a graficky znázorněné udělené tresty obecně prospěšných prací.

Závěrem je zhodnocení trestu obecně prospěšných prací na základě získaných informací a navržené řešení ke zlepšení dané problematiky.

ABSTRACT

PELIKÁNOVÁ, K. *Alternative punishment of community service and its execution* : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, Z. Ú., 2018. Supervisor: Mgr. Martin Pilný

Key words: an alternative penalty, public benefit works, probation workers, provider of penalty, The probation and mediation service

In this bachelor thesis entitled „Alternative punishments of Community service and its Performance” the basic concepts that explain given matters in area of criminal punishment. The main purpose of this thesis is evaluation of this kind of punishment is a good solution for offenders correction and if community service punishment is done by convicts properly. The thesis has two parts, theoretical and practical.

The introduction of theoretical part is dedicated to important institutes of The Czech law, like probation and. Their definition, origin, classification, function and duties are described. There is a Probation and Mediation Service which performs probation and mediation by officials. The next part describes alternative punishment in general, its types, transformations and examples of punishments including community services.

Practical part contains informations obtained from the controlled interview, collecting documents and informations from providers in České Budějovice and graphically depicted punishments of community service.

The resume is evaluation of the punishment of community service on the basis obtained informations and proposed solution to improve given issue.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	10
2.1 Probace	10
2.2 Mediace	11
3 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA	12
3.1 Vznik Probační a mediační služby	12
3.2 Fungování Probační a mediační služby	13
3.3 Pomoc obětem trestné činnosti	14
4 ALTERNATIVNÍ OPATŘENÍ.....	15
4.1 Druhy alternativních trestů	17
4.1.1 Domácí vězení	17
4.1.2 Peněžitý trest.....	18
5 ALTERNATIVNÍ TREST OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ.....	20
5.1 Podmínky ukládání trestu OPP.....	21
5.2 Výměra a obsah OPP	21
5.3 Poskytovatel OPP	23
5.4 Povinnosti odsouzeného k OPP.....	24
5.5 Přeměna trestu OPP	26
5.5.1 Přeměna na trest odnětí svobody	26
5.5.2 Přeměna na peněžitý trest nebo domácí vězení	27
6 ULOŽENÍ TRESTU OPP SOUDEM	28
7 KONTROLA PMS NAD ODSOUZENÝMI.....	30
7.1 Řízený rozhovor č.1	31
7.2 Řízený rozhovor č.2.....	39
7.3 Dotazníkové šetření	42

ZHODNOCENÍ.....	48
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	52
SEZNAM ZKRATEK.....	54
SEZNAM GRAFŮ.....	55
PŘÍLOHY.....	56

ÚVOD

Od každého občana novodobého demokratického státu se očekává určitá forma slušného chování a dodržování základních zásad, aby mohl stát fungovat. Samozřejmě, ne všechno jde plánovat a předvídat. Ovlivněn různými faktory je člověk schopen udělat činy, které si myslel, že by nikdy neudělal. Faktory ke spáchání trestné činnosti mohou být různé. Může se jednat o prvopachatele, který šlápne vedle, a tím sejde z pomyslné správné cesty. Také to mohou být lidé, hledající zábavu nebo smysl života, který naleznou v páchání trestných činů, což mohou jen podpořit další faktory, jako návykové látky, špatná finanční situace, osobní selhání nebo například nezaměstnanost. V neposlední řadě i recidivisté. Otázkou je, zda je reálné přemýšlet nad tím, jestli můžeme úplně předejít trestné činnosti nebo alespoň z části ji eliminovat na minimum.

Aktuální stav přeplněných věznic vypovídá o tom, že trestné činy páchány jsou a páchány budou. Většina neodborně zaměřených lidí se domnívá, že jediným účinným trestem pro zajištění nápravy pachatele je nepodmíněný trest odnětí svobody a nic jiného nefunguje. Tento trest však není vždy tím pravým řešením, protože ne každý trestný čin má povahu tak závažnou, aby jeho pachatel vykonával trest ve vězení. Proto je zde možnost ukládání spousty druhů alternativních trestů, které zastupují roli nepodmíněného trestu odnětí svobody. Odsouzený k alternativnímu trestu má možnost si svůj trest odpykat na svobodě, není tedy vytržen ze společnosti a nejbližších, jen je ovlivněn určitými podmínkami.

Trest obecně prospěšných prací, který je podrobně popsán v této práci, je jedním z alternativních trestů. Tímto trestem získává odsouzený velkou výhodu a šanci odčinit svůj trestný čin prací a úsilím. Motivace k řádnému výkonu obecně prospěšných prací mohou být různé. Od podpory rodiny, přes osobní sebezapření, až po vidinu vykonaného trestu a zahlazení odsouzení.

Zvolení tématu bakalářské práce se odvíjelo od přesvědčení, že alternativní tresty mají svůj smysl a že ne každou nápravu pachatele trestné činnosti zařídí výkon trestu ve vězení. Autorka práce chtěla daný trest přiblížit, aby ukázala jeho plusy i mínusy.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zjistit, jestli je trest obecně prospěšných prací kvalitním řešením pro nápravu a zda jsou udělené tresty vykonané řádně a v daném termínu.

Teoreticko-metodická část práce se zabývá získáváním informací z odborné literatury a pracování s podklady, které blíže přibližují problematiku trestu Obecně prospěšných prací. K dosažení potřebných dat byly využity knižní zdroje, odborné publikace, legislativní publikace a webové zdroje. Cílem teoretické části bakalářské práce je kvalitně popsat a vysvětlit pojem Alternativní trest obecně prospěšných prací, aby bylo zřejmé, co trest obnáší, jaké jsou jeho formy a jaké možnosti mají odsouzení k tomuto trestu. Neodmyslitelně k tomuto trestu patří i Probační a mediační služba, které byla také věnována kapitola. V té je popsána legislativa týkající se Probační a mediační služby a práva a povinnosti probačních úředníků.

V praktické části je prostřednictvím řízených rozhovorů zjištěna spousta informací, díky kterým je snazší přiblížit se k jádru věci a pochopit trest i z ostatních stran, tedy Probační a mediační služby a odsouzených. Dále je součástí praktické části dotazníkové šetření, prostřednictvím kterého jsou zjištěny názory jednotlivých poskytovatelských organizací na vykonávání trestu obecně prospěšných prací odsouzenými. Dotazníkové šetření je v práci znázorněno graficky.

Při zpracovávání bakalářské práce je využita metoda dotazníkového šetření, řízeného rozhovoru a práce s odbornou literaturou.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2.1 Probace

Pojem probace pochází z latinského slova *probāre* – zkoušet, dohlížet. V souvislosti s probací se tedy rozumí výkon dohledu probačního úředníka. V dnešní době představuje jeden ze základních prvků alternativního trestání. Vznik tohoto institutu můžeme hledat v systému anglosaského práva, ve kterém má probace již dlouhou zvyklost. V českém právu můžeme probaci hledat od roku 1997, díky čemuž vznikly dva nové instituty, a to podmíněčné upuštění od potrestání s dohledem a podmíněčné odsouzení s dohledem. O tři roky později se neznámý pojem „probace” dostal do podvědomí českých občanů v zákoně č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě.¹

Institut probace se stal významnou skupinou nahrazující opatření nepodmíněného trestu odnětí svobody. Je s ní spojena velká škála předností, díky kterým je probace brána jako nejprospěšnější náhrada za trest odnětí svobody. Mezi výhody se řadí ušetření pachatele od škodlivých důsledků výkonu trestu odnětí svobody, pachatel má možnost zůstat ve společnosti a nepřetrhají se vztahy mezi ním a rodinou, může vést v podstatě normální život a jeho snaha o nápravu životního stylu se stává účinnou díky dohledu probačního úředníka.

Definice probace se skládá ze dvou základních částí. První část definice hovoří o organizování a vykonávání dohledu nad obviněným (obžalovaným, odsouzeným), kontrole výkonu trestů nespojených s odnětím svobody (povinnosti a omezení), a o sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Druhá část definice pod probaci zahrnuje i individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život a dodržoval podmínky udělené soudem nebo státním zástupcem, přičemž cílem je obnova narušených právních i společenských vztahů. Takže souhrnem lze říci, že první část je považovaná za prvek kontroly a druhá část jako prvek pomoci pachateli.²

Přesné vymezení pojmu probace se ve spoustě literárních zdrojů liší. Ačkoli jsou charakteristické rysy probace v odborné literatuře zmiňovány velmi často, je nutné zkonstatovat, že autoři dané rysy pojímají rozdílně. Tyto odlišnosti, jakožto konkrétní přesné vymezení pojmu probace, mohou způsobovat problémy při určování, zda ten nebo onen

¹ ŠTERN, OUŘEDNÍČKOVÁ, DOUBRAVOVÁ (eds.) *Probace a Mediacce- Možnosti řešení trestných činů*, Praha : Portál, 2010, s. 71.

² ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha : Nakladatelství Leges, 2011, s. 353.

institut trestního práva je či není projevem probace. Jinak vymezuje probaci zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník a jinak ji vymezuje zákon č. 218/2003 Sb., O soudnictví ve věcech mládeže.

Dle zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník- „§49 Pojem a účel dohledu (1) Dohledem se rozumí pravidelný osobní kontakt pachatele s úředníkem Probační a mediační služby (dále jen „probační úředník“), spolupráce při vytváření a realizaci probačního plánu dohledu ve zkušební době a kontrola dodržování podmínek uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona. (2) Účelem dohledu je: a) sledování a kontrola chování pachatele, čímž je zajišťována ochrana společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti, b) odborné vedení a pomoc pachateli s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.”³

Dle zákona č. 218/2003 Sb., O soudnictví ve věcech mládeže- „§16 Dohled probačního úředníka (1) Dohledem probačního úředníka se rozumí pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, kontrola dodržování uloženého probačního programu a výchovných povinností a omezení uložených mladistvému soudem pro mládež a v přípravném řízení státním zástupcem nebo vyplývajících ze zákona a jeho pozitivní vedení probačním úředníkem k životu v souladu se zákonem. (2) Účelem dohledu probačního úředníka je: a) sledování a kontrola chování mladistvého, zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti, b) odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.”⁴

2.2 Mediace

V zákoně č. 257/2000 Sb. O Probační a mediační službě je vymezení a definice i pro druhou základní složku činnosti Probační a mediační služby- mediaci. Ta se považuje za mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným, také jako činnost směřující k urovnání konfliktního stavu v trestním řízení. Jde o proces urovnání konfliktů v trestním řízení- podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, řešení náhrady škody.⁵

Mediace je brána jako metoda řešení sporu, která může mít na pachatele pozitivní vliv. Pachatel totiž v rámci mediačního procesu může pochopit a vnímat všechny okolnosti jednání,

³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009, částka 11.

⁴ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o soudnictví ve věcech mladistvých (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2003, částka 79.

⁵ ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2000, částka 74.

kterého se svým činem dopustil. Sezením a spolupracováním s mediátorem se může pachatel vyhnout pobytu ve vězení. Jeho rodinné a přátelské vztahy nebudou přetřhány a on ani jeho rodina nebudou vystaveni nepříznivým účinkům trestního řízení. Při mediaci se jak obviněný, tak i poškozený stávají aktivními účastníky procesu řešení svých případů. Obviněný má potencionální možnost převzít odpovědnost za své jednání a podílí se na satisfakci (nejen materiální, ale i morální). Mediaci je brána jako restorativní program v trestním řízení, je považována za účinný prostředek sloužící k usmíření pachatele trestního činu s obětí, pro pachatele to může znamenat polehčující okolnost a pro oběť (poškozeného) může mediaci znamenat psychologický přínos v podstatě u jakéhokoli trestného činu.

Pro úředníky Probační a mediační služby, kteří se zabývají mediací, tzv. mediátoři, je důležitá a nezbytná odborná kvalifikace. Ke kontaktu pachatele s obětí totiž dochází velmi zřídka a je důležité, aby to bylo spontánní a nenucené. V průběhu mediačního sezení se mediátor snaží navrhnout oběma stranám nějaké třetí, nestranné řešení, než je klasická soudní cesta.⁶

3 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

Posláním této instituce je zajistit společensky snadný a účinný systém k řešení konfliktů spojených s trestnou činností. Zajišťuje a organizuje efektivní výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájem poškozeného a prevenci kriminality. Hlavním důvodem k založení Probační a mediační služby byla snaha uplatnit činnost probačních úředníků v asistenci s trestní justicí v oblasti sankcí vykonávaných na svobodě a přispět tak i ke snížení počtu vězněných osob. K činnosti tedy patří motivovat pachatele k nápravě škod, které způsobil svým jednáním, vést pachatele k odpovědnosti za svůj život a své jednání, celkově předcházet kriminalitě a omezovat rizika jejího opakování.

3.1 Vznik Probační a mediační služby

Po druhé světové válce nebyl český lid schopen ani ochoten demokratického rozvoje, spíše se schoval do ústraní. To byl také důvod, proč nebyla možnost rozvíjet náš národ o další instituce, které by sloužily veřejnosti, a naplňovaly přijatelný demokratický zájem.⁷ Základní myšlenku, zapojit do procesu trestání sociální práci s pachatelem, začalo v České republice prosazovat Sdružení pro vývoj sociální práce v trestní justici (1994). Pomyslné základové

⁶ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha : Nakladatelství Leges, 2011, s. 354.

⁷ MATOUŠKOVÁ, A., et al, *Almanach probační a mediační služby*, Praha : TISKÁRNA K-TISK s.r.o., 2015, str. 4.

kameny Probační služby byly v České republice položeny usnesením vlády č. 341 ze dne 15. 6. 1994. Poté se postupně začaly vytvářet pobočky na krajských a okresních soudech, úředníci však měli jen omezené pravomoce vykonávat svou činnost na základě zákona č. 189/1994 Sb., O vyšších soudních úřednících. Vzhledem k nepříznivé době, kdy se Probační a mediační služba zapojila do podvědomí trestní justice, neměli zákonodárci čas na přijetí potřebné speciální zákonodárné úpravy ve vztahu k zajištění výkonu těchto nových alternativ, z důvodu projednávání jiných potřebných právních úprav. Až v roce 2000 vznikl dlouho očekávaný zákon č. 257/2000 Sb., O Probační a mediační službě. V účinnost přišel až 1. 1. 2001, od té doby lze mluvit o Probační a mediační službě jako o celistvém a zákonem upraveném orgánu. V zákoně jsou upraveny veškeré funkce, vztahy k soudům a státním zastupitelstvím, vymezení úkolů a fungování Probační a mediační služby.⁸

3.2 Fungování Probační a mediační služby

Jak bylo již výše zmíněno, Probační a mediační služba se objevila v podvědomí českého národa v roce 2001. Založena byla s vizí rozvíjet prvky probace a mediace. Organizaci rozvíjely a ovlivnily ideje, nápady, zkušenosti ze zahraničních Probačních a mediačních služeb.

Literární zdroj, který byl vydán k patnáctému výročí Probační a mediační služby, uvádí, že dosavadní výsledky si jdou naproti s úspěchem. Služba je postavena na vysoké úrovni, pracuje profesionálně jak na pozici probační, tak na pozicích mediačních. Téměř polovina případů ročně spadá do před pravomocné rozhodnutí soudů, což urychluje rozhodování soudců.⁹

Probační a mediační služba nefunguje jen jako dozorčí instituce, ale nabízí i podpůrná centra pro oběti trestné činnosti. Oběti trestné činnosti se mohou jakýkoli pracovní den zastavit na kteroukoli pobočku Probační a mediační služby, kde jim bude poskytnuta pomoc. Probační a mediační služba totiž zajišťuje nejen ochranu společnosti, ale obzvlášť ochranu jednotlivce, který to bezprostředně potřebuje. Probační úředník pomáhá oběti nejen odborným poradenstvím, jak třeba vymáhat náhradu škody, ale zejména nabídkou mediace, tedy restorativního řešení sporu.¹⁰

⁸ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, Praha : Nakladatelství Leges, 2011, s. 352.

⁹ MATOUŠKOVÁ, A., et al, *Almanach probační a mediační služby*, Praha : TISKÁRNA K-TISK s.r.o., 2015, str. 4.

¹⁰ Probační a mediační služba České republiky : Pomáháme obětem trestných činů [online]. PMS, 2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z WWW:< <https://www.pmscr.cz/pro-obeti/>>

Základní kompetence Probační a mediační služby jsou vymezeny v zákoně, obecně však lze říct, že úkolem je řízení vhodných případů ve zvláštních druzích trestního řízení. K tomu je ale potřeba nejprve obstarat dostatečné množství podkladů o osobě obviněného. Zahrnují se mezi to informace o rodině obviněného, sociální zázemí- tato činnost bývá označována jako soudní pomoc. Jde o velice důležitou část činnosti Probační a mediační služby, protože jak trestní řád (v souvislosti s ukládáním alternativního trestu obecně prospěšných prací formou trestního příkazu), tak i zákon O soudnictví ve věcech mládeže s tímto druhem aktivity vyloženě počítají. Jako další druh činnosti Probační a mediační služby můžeme uvést vykonávání dohledu nad chováním obviněného v případech, kdy bylo soudně rozhodnuto o náhradě vazby probačním dohledem. Tento termín označujeme jako včasná pomoc.

Další činnost probačních úředníků, uvedena v zákoně o Probační a mediační službě, je vykonávání dohledu, sledování a kontrolu odsouzených ve zkušební době, kontrolu výkonu dalších trestů nespojených s odnětím svobody a sledování výkonu ochranných opatření. Probační a mediační služba může být proto využívána u obsáhlé škály institutů- Podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné odsouzení, podmíněné odsouzení s dohledem, podmíněné upuštění od potrestání s dohledem, trest obecně prospěšných prací, domácí vězení, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Všechna již zmíněná opatření patří do kategorie alternativních trestů (s výjimkou podmíněného odsouzení).¹¹

Probační a mediační služba má skutečně v současném trestním právu naprosto klíčovou roli při aplikaci alternativních opatření. Poslední ze zákona jmenovaných činností Probační a mediační služby je sledování a kontrola chování odsouzeného v průběhu zkušební doby při podmíněné propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody. Zákon o Probační a mediační službě blíže nespécifikuje, jak mají být tyto úkoly vykonány.

3.3 Pomoc obětem trestné činnosti

Roku 2013 vstoupil v platnost zákon č. 45/2013 Sb., O obětech trestných činů, který pozměnil fungování Probační a mediační služby a obohatil ji o další činnost. Od té doby Probační a mediační služba funguje i jako poradenské a podpůrné centrum pro oběti trestné činnosti.¹² Hlavním bodem, kterého si společnost v restorativního procesu všímá, bývá vždy

¹¹ ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2000, částka 74

¹² PŘESLIČKOVÁ H., GAJDOŠ R., KRUTINA M., Obecně prospěšné práce, informativní brožura, Praha :Český helsinský výbor, 2003, s. 6.

obnova řádného života pachatele. Každého v rámci spravedlnosti zajímá život pachatele, málokdo si však vzpomene na oběť, které se proces také týká. Proto také plyne na povrch domněnka různých autorů odborné literatury, že oběti trestné činnosti jsou v procesu opomíjeny. Tyto názory však pobouřily veřejnost a na popud toho začaly vznikat organizace zabývající se převážně pomocí obětem trestné činnosti.

Zároveň, stejné klišé zažíváme i ve srovnalosti s Probační a mediační službou. Neodborná veřejnost, ale i justiční systém, se domnívá, že tato organizace má v popisu práce pouze spolupráci s pachateli trestné činnosti. Málokdo ví, že pobočky Probačních služeb mají zřízené kontaktní a společenská centra pro pomoc obětem.

Aby byla práce probačních úředníků více dostupná veřejnosti a zaryla se tak lidem do podvědomí, začaly se prosazovat nové modely práce, začaly se konat prezentační sezení pro přiblížení práce Probační a mediační služby a myšlenky a hlavní poslání organizace se začaly hlásat do světa. Probační a mediační služba se obětem věnuje a poskytuje jim péči během celého trestního řízení. Na každou oběť se musí jinými metodami, každou oběť trápí něco jiného. Proto Probační služba zařizuje spolupráci s nevládními organizacemi, které poskytují služby obětem dle potřeb. Obětem je potřeba zařizovat nejen bezpečí, zázemí a právní poradenství, ale je nutné poradit i se sociálním zařazením nebo intervencí. Každá nestátní organizace se zaměřuje na určitý prvek odborné a cílené pomoci, díky čemuž je zajištěna pomoc opravdu každému.

Pomoc obětem trestné činnosti se zařadila do každodenní činnosti Probační a mediační služby a stala se dlouhodobou prioritou. Zastaralá mínění o tom, že se pomáhá jen pachatelům, už dávno nejsou pravdivá. Aby to i nadále fungovalo, je třeba, aby veškeré zapojené organizace i nadále spolupracovaly a připojovaly se další.¹³

4 ALTERNATIVNÍ OPATŘENÍ

Moderní trestní právo sice definuje účely trestu, jimiž je především náprava pachatele, ale zákonodárci nikdy nemohou dosáhnout stoprocentní nápravy všech pachatelů trestné činnosti. Můžeme však na každého pachatele působit jiným opatřením, podle povahy jednání, kterého se dopustil trestnou činností. Trestní justice se dlouho pokoušela najít nějaké globální, hlavně funkční řešení, však bez úspěchu. Pokud bychom totiž používali na každého pachatele

¹³ ŠTERN, OUŘEDNÍČKOVÁ, DOUBRAVOVÁ (eds.) *Probace a Mediacce- Možnosti řešení trestných činů*, Praha : Portál, 2010, s. 198-201.

jiného trestného činu stejnou trestněprávní reakci, působilo by to naopak kontraproduktivně, protože hlavním cílem trestního práva je předejít další trestné činnosti. U tohoto opatření by se řešení minulo účinkem. To by ohrozilo nejen celý systém trestního práva, ale vytvořilo by to nemalý problém v rámci předcházení trestné činnosti. Tento negativní faktor dal vzniknout v moderním právu jiným, novým metodám sankcionování pachatelů trestných činů, které představují alternativní opatření.¹⁴

Účelem trestu podle trestního zákona je zajistit pro pachatele účelný trest a chránit společnost před trestnou činností. Trest má pachatele vést k tomu, aby začal vést řádný život a vychovat jej, aby dodržoval základní znaky slušného chování, a tím působil výchovně na ostatní členy společnosti.¹⁵

Jednotlivé druhy alternativních opatření neexistují, berou se dohromady jako jeden celek, utvářejí společně určitý systém. Systém alternativních opatření můžeme vymezit jako souhrn institutů pro náhradu nepodmíněného trestu odnětí svobody. Systém alternativních opatření můžeme ještě dále rozdělovat podle různých kritérií. Jako to nejobvyklejší můžeme zmínit strukturu systému podle toho, v jaké fázi trestního řízení je opatření aplikováno.

Alternativní tresty můžeme považovat za základní typ alternativních opatření, dá-li se předpokládat, že východiskem za spáchání trestného činu bude odsouzení jeho pachatele, vynesení výroku o vině a trestu. V obecné, té širší rovině, můžeme alternativní tresty vymezit tak, že se jedná o všechny tresty, které nejsou spojeny s odnětím svobody. To by znamenalo, že jako alternativní trest bereme například i ztráty čestných titulů a vyznamenání ačkoli tento trest můžeme uložit pouze společně s nepodmíněným trestem odnětí svobody (dle §78 odst. 1. tr. zák.), tento trest sám o sobě nemá účinek omezení osobní svobody pachatele.

Naopak v užším pojetí můžeme alternativní tresty vymezovat dle hlavního účelu, a to náhradou za nepodmíněný trest odnětí svobody. V tomto případě bychom považovali za alternativní trest pouze domácí vězení, trest obecně prospěšných prací, peněžité trest a podmíněné odsouzení. Na rozdíl od trestu ztráty čestných titulů a vyznamenání, tyto tresty jsou neslučitelné s trestem odnětí svobody, nejdou uložit společně.

Alternativy trestání jsou specifické v tom, že soud pachatele uzná vinným ze spáchání trestného činu, ale neuloží pachateli trest odnětí svobody. V podstatě dává pachateli možnost

¹⁴ ŠČERBA, F.: *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 2. Vydání. Praha : Leges, 2014, s.19-21.

¹⁵ PŘESLÍČKOVÁ H., GAJDOŠ R., KRUTINA M., *Obecně prospěšné práce*, informativní brožura, Praha : Český helsinský výbor, 2003, s. 8.

k nápravě. Trestní řízení proběhne celé, a je ukončeno rozhodnutím, ale nenásleduje nejpřísnější typ trestněprávní reakce v podobě uložení trestu, ale uložení alternativního, lehčího opatření.

4.1 Druhy alternativních trestů

Veškeré alternativní tresty jsou uvedeny v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. §52 odst. 1 písm. b) – l), v podstatě všechny uvedené vyjma písm. a) odnětí svobody. Ten jediný je pokládán za krajní, *ultima ratio*, poslední řešení, když účinnost a hlavní cíl trestní justice jsou i po uložení alternativních trestů neúčelné. Alternativní tresty jsou pro stát a společnost méně finančně nákladné a neodtrhávají odsouzeného od kolektivu. Níže je uvedené přiblížení a osvětlení hlavních rysů alespoň dvou alternativních trestů.

4.1.1 Domácí vězení

Dle §60 zákona č. 40/2009 trestního zákoníku je trest domácího vězení vymezen takto: „(1) Soud může uložit trest domácího vězení až na dvě léta, odsuzuje-li pachatele přečinu, jestliže: a) vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele, lze mít důvodně za to, že postačí uložení tohoto trestu, a to popřípadě i vedle jiného trestu, a b) pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne veškerou potřebnou součinnost.

(3) Trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se po dobu výkonu tohoto trestu v určeném obydlí nebo jeho části v soudem stanoveném časovém období, nebrání-li mu v tom důležité důvody, zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotních služeb u poskytovatele zdravotních služeb v důsledku jeho onemocnění nebo úrazu; poskytovatel zdravotních služeb je povinen na vyžádání orgánu činného v trestním řízení mu tuto skutečnost sdělit.”¹⁶ Trest domácího vězení je v trestním právu novinkou, která vznikla v České republice po zkoumání tohoto trestu v jiných evropských zemích, kde se domácí vězení stalo kvalitní alternativou pro náhradu nepodmíněného odnětí svobody. Trest domácího vězení bude v českém trestním právu skvělým řešením při opakované, zejména majetkové trestné činnosti¹⁷, kde se zcela nehodí udělení trestu obecně prospěšných prací, ale ani trest nepodmíněného odnětí svobody. Pachatel je v rámci této sankce povinen zdržovat se v zákonem stanovené době v soudem

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009, částka 11

¹⁷ NOVOTNÝ, ZAPLETAL, *Kriminologie- 2*. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004, 451 s., ISBN 8073570262.

daném obydlí, dodržování tohoto trestu je prováděno namátkovými kontrolami probačního úředníka.¹⁸

4.1.2 Peněžitý trest

Dle §67 zákona č. 40/ 2009 trestního zákoníku je peněžitý trest vymezen takto: „(1) Peněžitý trest může soud uložit, jestliže pachatel pro sebe nebo pro jiného úmyslným trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch. (2) Bez podmínek odstavce 1 může soud uložit peněžitý trest pouze v případě, že a) trestní zákon uložením tohoto trestu za spáchaný trestný čin dovoluje, nebo b) ho ukládá za přečin a vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele nepodmíněný trest odnětí svobody současně neukládá.”¹⁹

Peněžitým trestem rozumíme možnou účinnou náhradu za nepodmíněný trest odnětí svobody v době kratšího trvání. Účelným se stává pouze tehdy, doloží-li se, že trestný čin byl spáchán vlivem negativního vztahu pachatele k cizímu majetku, tzn. vandalismus. Peněžitý trest lze uložit v případě, že zákon uložením tohoto trestu dovoluje (dle §53 odst. 2 písm. a tr. zák.) nebo v případě, kdy horní hranice sazby trestu odnětí svobody za trestný čin nepřevyšuje tři roky a povaha trestného činu nebyla natolik závažná, aby soud uložil trest nepodmíněného odnětí svobody. Soud může peněžitý trest vyměřit v rozmezí od 2 000 Kč do 36 500 000 Kč (dle §53 odst. 1), přičemž soudce musí vycházet z obecných podmínek k ukládání tohoto trestu.²⁰

Tyto dva tresty nebyly uvedeny jen tak náhodou, ba naopak, byly použity záměrně. Podle dnes platné legislativy můžeme totiž trest OPP pachateli přeměnit a to pokud nevede řádný život a neplní soudem uložené podmínky zavazující odsouzeného k trestu OPP. Soud má na výběr odsouzenému uložit přeměnu dle uvážení. Vždy záleží na povaze případu a jednání odsouzeného. Trestní zákoník umožňuje tři možnosti přeměny:

§65 odst. 2 písm. a)- za podmínek §60 odst. 1 v trest domáčího vězení, přitom každá i jen započatá jedna hodina nevykonaného trestu obecně prospěšných prací se počítá za jeden den domáčího vězení.

¹⁸ ČESKO. MINISTERSVO SPRAVEDLNOSTI , *Reforma justice [online]*, MV. [Citováno 12. 1. 2018] Dostupné z WWW: <://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/alternativni-tresty.html>

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009, částka 11

²⁰ NOVOTNÝ, VANDUCHOVÁ, KOL. *Trestní právo hmotné- Obecná část*, Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 556 s.

§65 odst. 2 písm. b)- v peněžitý trest a pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl tento trest vykonán, stanovit náhradní trest odnětí svobody, který nesmí být přísnější nežli trest, který by pachateli hrozil v případě přeměny trestu OPP v trest odnětí svobody, nebo

§65 odst. 2 písm. c)- v trest odnětí svobody a rozhodnout zároveň o způsobu jeho výkonu; přitom každá i jen započatá jedna hodina nevykonaného trestu OPP se počítá za jeden den odnětí svobody.

System alternativního trestání musí být schopen adekvátně trestat široké spektrum pachatelů různých trestných činů s různou závažností. Důležité je co nejefektivněji zajistit udržení trestní represe- tedy zajistit, aby bylo zvoleno, ke všem okolnostem konkrétního případu a konkrétního pachatele, takové opatření, které je adekvátní situaci a bude efektivní, tedy povede k nápravě pachatele. Základním předpokladem pro dosažení požadovaného cíle je vytvoření určité stupnice těchto trestů, aby mohl soud nejefektivněji zvolit tu nejvhodnější sankci. V současném právním systému můžeme označit alternativní stupnici jako velmi bohatou a pestrou. V souvislosti se snahou o dosažení výše popsaného účelu alternativního systému, jsou na tento systém kladeny nemalé požadavky z hlediska funkčnosti, uspořádání a kvality.

Dnešní právní systém vyžaduje, aby byl tento systém kvalitní a funkční. Stává se však občas, že v souvislosti s konkrétním spáchaným trestným činem a konkrétním pachatelem působí alternativní opatření naopak spíše kontraproduktivně. Tento termín se označuje jako „net widening“- alternativní opatření neplní svou roli (měl by nahradit nepodmíněný trest).

Dalším podobně negativním příkladem může být fakt, že se výběr konkrétního alternativního trestu zaměřuje pouze na konkrétní závažnost spáchaného trestného činu a tím je alternativní opatření vytlačeno na pomyslný okraj, co se aplikace v praxi týče. Tento jev si můžeme spojit se dvěma hlavními typy odklonů v trestním řízení a to s podmíněným zastavením trestního stíhání a s narovnáním. Pokud mají orgány činné v trestním řízení na výběr ze dvou možných alternativ, přiklání se k té, ke které mají větší důvěru (což je spíše institut podmíněného charakteru). Podmíněným zastavením trestního řízení je v dnešní době vyřizován značný podíl věcí. Narovnání se stalo spíše okrajovým institutem.

Nedostatečné odlišování alternativních opatření, v závislosti na typové závažnosti daného trestného činu, lze označit za jeden z největších problémů českého systému alternativních opatření. Když se zaměříme na postihy spáchaných trestných činů dospělou osobou, všimneme si, že české právo dává na výběr z devíti alternativních opatření. K tomu je

třeba dodat, že sedm z těchto opatření lze aplikovat u stejných trestných činů, tj. u přečinů. „Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.” (§ 14. odst. 2., tr. zák.)

Rozhodujícím kritériem pro výběr vhodného alternativního opatření k určitému odvětví deliktů vymezeného určitým typem by měla být z logiky věci přísnost opatření- tedy intenzita zásahu do práv pachatele. To znamená, že méně přísná opatření by měla být spojována s užším okruhem méně závažných trestných činů a naopak.²¹

5 ALTERNATIVNÍ TREST OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ

Obecně prospěšné práce jsou moderním alternativním trestem. Jeho hlavní myšlenkou je v podstatě náhrada za nepodmíněný trest odnětí svobody. Jde o naprosto legální druh nucených prací, který je v souladu se zákonem, jak Ústavou, tak mezinárodními právy.

„ §62 Obecně prospěšné práce (1) Soud může uložit trest obecně prospěšných prací, odsuzuje-li pachatele za přečin; jako samostatný trest může být trest obecně prospěšných prací uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba, (3) Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům odsouzeného.”²²

První zmínky o Obecně prospěšných pracích (dále jen OPP) v České republice se zakotvily s účinností od 1. 1. 1996 novelou trestního zákona. Po změně č. 265/2001 Sb. Novela a upravení zákona mělo na tento alternativní trest jisté účinky v podobě zpřísnění

²¹ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, 2. vyd. Praha : Nakladatelství Leges, 2014, 464 s.

²² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009, částka 11.

ukládání a vykonávání tohoto trestu. Do té doby se totiž stávalo, že tresty OPP byly nevhodně udělovány na nevhodné případy. Trest OPP se obecně bere jako poměrně náročný, přísný a neoblíbený trest. Podle některých literárních zdrojů se můžeme domnívat, že proto není úplně vhodné udělovat OPP prvopachatelům nebo pachatelům nedbalostních trestných činů. Na druhou stranu je ale vykonání trestu OPP dle zákona (§ 65 odst. 4. tr. zák.) spojeno se vznikem fikce neodsouzení- na odsouzeného, který tento trest vykonal, se hledí, jako by nebyl odsouzen. Trest OPP v podstatě dává pachateli možnost odpracovat své jednání.

5.1 Podmínky ukládání trestu OPP

Soud ukládá pachateli trest OPP, pokud byl spáchán přečin, tedy jakýkoli nedbalostní trestný čin nebo úmyslný trestný čin s horní hranicí sazby trestu odnětí svobody pěti let. Uložit OPP může soud také tehdy, když zákon přesně nestanovuje danou sazbu za daný trestný čin.

Obecně prospěšné práce jsou tedy náhradou nejen krátkodobých, ale i střednědobých trestů odnětí svobody. Střednědobé tresty se od těch dlouhodobých rozdělují právě tou pomyslnou hranicí pěti let sazby odnětí svobody. Okruh deliktů, za které lze získat trest OPP, je právě tímto příliš široký a společnost a odborná veřejnost s tím je v rozporu. Dle nich by se měly blíže specifikovat podrobnosti k uložení tohoto trestu. Ukládání tohoto trestu za přečiny, je vzhledem k povaze těchto trestných činů vhodnější a snazší, než přesně definovat a specifikovat horní hranice všech trestných činů, za které by se měl trest OPP ukládat.

Soud ukládá trest OPP buď trestním příkazem, který je výsledkem zkráceného řízení před samosoudcem nebo rozsudkem v hlavním líčení. Jakmile toto rozhodnutí nabyde právní moci, nařizuje se výkon trestu na konkrétním místě, které bylo vybráno společně s probačním úředníkem.

5.2 Výměra a obsah OPP

Dnešní zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, §63 uvádí, že soud smí uložit pachateli OPP ve výměře od 50 do 300 hodin, dle vážnosti jeho jednání v souvislosti s trestnou činností. Předchozí právní úprava však dávala možnost uložit až 400 hodin OPP. Už když byl trest Obecně prospěšných prací uváděn do českého trestního práva, bylo poukazováno na maximální horní hranici ve výši 400 hodin. To se zdálo leckomu z oboru přísné a dovolávali se snížení horní hranice, ale někdo to považoval dokonce i za mírné a volali naopak po zpřísnění trestu obecně prospěšných prací v podobě zvýšení jeho maximální výměry. Celé roky aplikace tohoto trestu však ukázaly, že ukládání 400 hodin OPP nepřináší

žádná pozitiva, ba naopak je to kontraproduktivní. Často docházelo k tomu, že pachatel nedokázal splnit svůj trest v celém rozsahu a ten nevykonaný zbytek trestu OPP musel být převeden na trest odnětí svobody. V těchto okamžicích v podstatě trest ztratil svůj smysl a neodpovídal účelu trestání, protože představoval pro pachatele značné riziko, že tento trest nebude vykonán. Působil spíše depresivně, než aby pomáhal k nápravě. Pro všechny případy, kdyby nestačilo aktuálních maximálních 300 hodin, je stále možnost uložit přísnější alternativní trest, tj. trest domácího vězení. K těm uvedeným časovým trestům smí soud uložit i přiměřená opatření a omezení směřující k nápravě pachatele nebo uhrazení vzniklé škody. Při ukládání trestu OPP soud přihlíží ke všem rozhodujícím faktorům, jako je zdravotní stav nebo schopnost vůbec OPP vykonávat.

Dle §62 odst. 3 tr. zák. chápeme obsah trestu OPP jako povinnost odsouzeného, tedy pachatele, provádět ve stanoveném rozsahu uložené práce k obecně prospěšným účelům spočívajících v údržbě veřejného prostranství, úklidu, údržbě veřejných budov ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které mají zájem na obecně prospěšné činnosti.²³ Může se jednat o instituce, které se zabývají vzděláním, kulturou, náboženskou, charitativní, sportovní nebo sociální činností.

Jak bylo výše zmíněno, soud přihlíží při ukládání trestu OPP na všechny již zjištěné prvky o pachateli. Je zohledňován jak zdravotní stav, tak samozřejmě i schopnosti a dovednosti dané osoby. Pokud kupříkladu pedagog spáchá nějaký méně závažný delikt nesouvisející nijak s výkonem jeho povolání, soud přihlédně k jeho zaměření a uložený trest OPP může vykonávat třeba v zájmovém kroužku ve prospěch organizace zabývající se výchovou a podporou mládeže.

Při získávání věcných podkladů k určení instituce a nástupu odsouzeného do výkonu trestu OPP pracovník Probační a mediační služby zavede do evidence probační spis klienta, tj. odsouzeného, a zkontaktuje ho k pojednání podmínek. Po vybrání místa výkonu se o tom informuje i daná instituce a předají se požadované a získané informace o odsouzeném. Díky domluvě mezi odsouzeným a institucí dochází ke zkvalitnění výkonu trestu z obou stran. Po projednání je zpráva o výkonu trestu předána vyššímu soudnímu úředníkovi, který nařídí a schválí výkon trestu u dané instituce. Od té doby plyne odsouzenému roční lhůta pro odpracování soudem, potažmo rozhodnutím stanovených hodin. Od dané instituce jsou v průběhu výkonu trestu požadovány zprávy o odsouzeném.

²³ SOTOLÁŘ, A., *Alternativní řešení trestních věc v praxi*, Praha : C. H. Beck, 2000, s. 320.

5.3 Poskytovatel OPP

Spolupráce institucí a obcí s PMS je uvedena v §338 odst. 2 a 3 Trestního řádu. „(2) Obecní úřady a obecně prospěšné instituce sdělují své požadavky na vykonání obecně prospěšných prací středisku Probační a mediační služby v obvodu okresního soudu, ve kterém mají být obecně prospěšné práce prováděny. Zároveň jsou povinny mu sdělit každou podstatnou změnu týkající se takového požadavku, aby středisko mělo průběžný přehled o potřebě těchto prací. Probační úředník informuje soud na jeho žádost o potřebě obecně prospěšných prací v požadovaném obvodu. (3) Při získávání požadavků na provedení obecně prospěšných prací vhodných pro odsouzené a při výkonu trestu obecně prospěšných prací probační úředník pověřený kontrolou nad výkonem trestu obecně prospěšných prací spolupracuje s obcemi a s obecně prospěšnými institucemi a provádí úkony směřující k tomu, aby obviněný vedl řádný život.”²⁴

Trest OPP se vykonává ve prospěch obcí nebo organizací zapsaných v Rejstříku poskytovatelů OPP. Poskytovatelem mohou být jak již zmíněné obce, tak státní i nestátní instituce. Zaměření výkonu trestu je u každého poskytovatele jiné a liší se v zaměření. Poskytovatelé se zabývají vzděláváním, ochranou zdraví, vývojem, kulturou, školstvím, humanitární, náboženskou, i charitativní činností. Rozmanitost těchto institucí je nesporná. Proto je nezbytná domluva mezi odsouzeným a probačním úředníkem, aby společnými silami vybrali vhodného poskytovatele.

Probační úředník se spojí s vhodnou, předem vybranou institucí, které zašle podrobný spis klienta a domluví s ní podmínky výkonu trestu. Instituce navrhne možnosti činností, které je schopna odsouzenému nabídnout a po domluvě mezi probačním úředníkem a odsouzeným se buď zahájí výkon trestu u této instituce, nebo se hledá nový poskytovatel.

V průběhu výkonu trestu poskytovatel podává informace a zprávy probačnímu úředníkovi o odsouzeném, zda řádně a včas vykonává uloženou práci. Jsou samozřejmě možné i namátkové kontroly v místě výkonu.²⁵Ty provádí probační úředník.²⁶

²⁴ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů*, Česká republika. 1961, §338, odst. 2 a 3

²⁵ Probační a mediační služba České republiky, VALIÁN, R., *Obecně prospěšné práce-zajištění kontroly a organizace trestu obecně prospěšných prací*, [online]. 2013, Česká republika, Dostupné z WWW : <//www.ja-sr.sk/files/Obecne_prospesne_prace.pdf>

²⁶ ŠTERN, OUŘEDNÍČKOVÁ, DOUBRAVOVÁ (eds.) *Probace a Mediace- Možnosti řešení trestných činů*, Praha : Portál, 2010, str. 99

Středisko Probační a mediační služby a místně příslušný soudem sledují situaci v regionu, jež se týká stávajících a nových možností výkonu trestu obecně prospěšných prací u státních a nestátních organizací. Je veden veřejnosti přístupný seznam institucí, u kterých lze vykonávat trest OPP. „Obce a instituce, které připadají v úvahu jako poskytovatelé míst pro výkon trestu obecně prospěšných prací, probační úředník kontaktuje s nabídkou možné spolupráce v této oblasti. V případě jejich zájmu s nimi naváže osobní kontakt za účelem předání informací potřebných pro zajištění výkonu trestu obecně prospěšných prací. Současně je seznámí se způsoby spolupráce a pravidly komunikace se střediskem Probační a mediační služby a místně příslušným soudem během výkonu trestu obecně prospěšných prací odsouzeným v jejich organizaci. Dohodne s nimi rovněž způsob, jakým bude prováděna prostřednictvím místně příslušného střediska PMS pravidelná aktualizace a evidence nových požadavků týkajících se míst pro výkon trestu obecně prospěšných prací.“²⁷

5.4 Povinnosti odsouzeného k OPP

Nejdůležitější a přednostní povinností každého odsouzeného pachatele odsouzeného k trestu OPP, je tento trest vykonat. Samozřejmě za soudem určených podmínek, tzn. ve stanoveném rozsahu a do jednoho roku. Stanovená časová lhůta začíná běžet od dne oznámení nařízení výkonu trestu, tím nabývá právní moci.

Na každého konkrétního odsouzeného jsou stanovena konkrétní kritéria plnění tohoto trestu. Probační úředník projednává daná kritéria s klientem (zjišťuje jeho zdravotní stav, dosaženou kvalifikaci, jeho případná stanoviska k trestu) i s institucí, kde bude trest vykonáván a dle toho je stanoven harmonogram. Dle 141/1961 tr. řádu, §336 „(1) Jakmile se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat trest obecně prospěšných prací, stane vykonatelným, předseda senátu zašle jeho opis probačnímu úředníkovi. (2) O druhu a místě výkonu obecně prospěšných prací rozhodne okresní soud, který trest obecně prospěšných prací uložil, na návrh probačního úředníka. Probační úředník v návrhu vychází z potřeby výkonu těchto prací v obvodu okresního soudu, ve kterém odsouzený bydlí, a přihlíží k tomu, aby odsouzený trest vykonával co nejbližší místu, kde bydlí; při stanovení druhu a místa výkonu obecně prospěšných prací postupuje v součinnosti se střediskem Probační a mediační služby v obvodu soudu, ve kterém má být trest obecně prospěšných prací vykonáván. Má-li být trest

²⁷ HANÁK, V., *Výkon trestu obecně prospěšných prací*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha, katedra práva, vedoucí bakalářské práce : JUDr. Eva Karhanová Horynová

obecně prospěšných prací vykonáván mimo obvod okresního soudu, ve kterém odsouzený bydlí, je součástí návrhu probačního úředníka také písemný souhlas odsouzeného s tímto výkonem. (3) V rozhodnutí podle odstavce 2 soud odsouzeného zároveň poučí o jeho povinnosti dostavit se do 14 dnů od oznámení tohoto rozhodnutí na středisko Probační a mediační služby v obvodu okresního soudu, v němž má být trest obecně prospěšných prací vykonán, za účelem projednání podmínek výkonu trestu obecně prospěšných prací a o jeho povinnosti dostavit se v den stanovený probačním úředníkem pověřeným kontrolou nad výkonem tohoto trestu na obecní úřad nebo instituci, u nichž má obecně prospěšné práce vykonávat, za účelem nástupu výkonu trestu. Zároveň jej upozorní na následky nesplnění těchto povinností.”²⁸

Dále se pachatel nesmí v době výkonu trestu OPP dopustit žádného nového trestného činu, musí vést řádný život. Pokud podmínky dodržuje, chrání tím vlastně odsouzený společnost před dalším trestným činem. Alternativní tresty obecně jsou proto postaveny na rovině neizolovat pachatele trestného činu od zbytku společnosti, čímž se účel trestu nevytrácí. Proto je vlastně odsouzený ve zkušební době motivován k vedení řádného života, aby nebyl nakonec izolován (tj. uvězněn) od zbytku společnosti.

Před vznikem Probační a mediační služby se za vedení řádného života považovaly jen zprávy od Policie ČR nebo úřadů, zda se odsouzený ve svém bydlišti dopustil některého dalšího trestného činu nebo projednávaného přestupku. Za tuto kontrolu byly soudy v minulosti od odborné společnosti a literatury dost kritizovány. Soudy tak hrozily všem odsouzeným, že při uložení podmíněného odsouzení ve zkušební době musí vést řádný život a nespáchat žádný další trestný čin. V opačném případě by byl soud při spáchání dalšího trestného činu přísnější. Tyto omezené kontroly, zaměřené jen na další spáchaný trestný čin v průběhu zkušební doby, se dle odborných názorů příliš neztotožňovaly s pojmem „řádný život”. Interpretace pojmu vedení řádného života totiž předpokládá i další povinnosti pachatele a to třeba vyživovací povinnost, povinnost vůči zaměstnavateli, povinnost nahradit poškozenému škodu způsobenou trestným činem, aj. .

Po uložení podmínek trestu OPP je odsouzený pachatel povinen dodržovat uložené povinnosti a omezení, dle §48, trestního zákona. „ (4) Soud může jako přiměřená omezení a přiměřené povinnosti uložit zejména:

²⁸ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. Trestní řád (tiskový zákon), *In Sbírka zákonů*, Česká republika, 1961, částka 66

- a) podrobit se výcviku pro získání vhodné pracovní kvalifikace,
- b) podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku a převýchovy,
- c) podrobit se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením podle tohoto zákona,
- d) podrobit se vhodným programům psychologického poradenství,
- e) zdržet se návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami,
- f) zdržet se neoprávněných zásahů do práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob,
- g) zdržet se hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek,
- h) zdržet se požívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek,
- i) uhradit dlužné výživné nebo jinou dlužnou částku,
- j) veřejně se osobně omluvit poškozenému, nebo
- k) poskytnout poškozenému přiměřené zadostiučinění.²⁹

(Tyto povinnosti jsou legislativně dány pouze pro orientaci. Soud může uložit jakoukoli povinnost, kterou uzná za vhodnou. Každý případ se posuzuje individuálně podle povahy případu a odsouzeného. Proto se soud rozhoduje, která povinnost je pro daný případ nepostradatelná a nutná.)

5.5 Přeměna trestu OPP

Pokud odsouzený nenastoupil do výkonu trestu OPP, nekoná tím pádem povinnosti, které mu byly soudně uloženy. Je zde pro takové případy možnost přeměny trestu. Zákonné důvody podle zákona č. 40/2009 Sb. Trestního zákona dovolují tuto skutečnost nekomentovat a neodůvodňovat. Soud usnesením zruší předchozí rozhodnutí o trestu OPP a dalších uložených podmínkách a prozkoumá všechny nové skutečnosti, poté rozhodne znovu. Nový trest nesmí být mírnější než trest předchozí.³⁰

5.5.1 Přeměna na trest odnětí svobody

Pokud odsouzený k trestu OPP nedodržuje podmínky a omezení v rámci uložení, zákon umožňuje přeměnu trestu obecně prospěšných prací na trest odnětí svobody (§65 odst.

²⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon), *In Sbírka zákonů*, Česká republika, 2009, částka 11

³⁰ Eprávo, *Přeměna trestu obecně prospěšných prací*, [online] 2004, [cit. 5. 1. 2018] Česká republika, Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/premena-trestu-obecne-prospesnych-praci-25069.html>>.

2 písm. c). O této změně může soud rozhodnout již v jednoroční stanovené lhůtě a to z důvodů:

- 1) odsouzený nevede řádný život,
- 2) odsouzený se vyhýbá nástupu výkonu trestu,
- 3) odsouzený bez vážného důvodu poruší sjednané podmínky výkonu trestu obecně prospěšných prací či jinak maří výkon tohoto trestu, nebo
- 4) úmyslně nevykonává ve stanovené době uložený trest.

Důvodů k přeměně trestu může být hned několik. Stará úprava zákona hovořila jen o jednom a tím bylo pouze, že odsouzený „zaviněně nevykonal ve stanovené době uložený trest“ (dle §45a odst. 4 tr. zák. č. 140/1961 Sb. v podobě účinné k 31. 12. 2009). V dnešní platné právní úpravě, oproti té předchozí, platí ještě jedna situace, a tou je výše zmiňovaný řádný život. Pokud odsouzený, přes výzvy příslušného orgánu nekonal a úmyslně nezačal v určené době vykonávat trest obecně prospěšných prací, je zřejmé, že jsou splněny všechny obligatorní podmínky pro řízení o přeměně trestu v trest odnětí svobody. I ustanovení §65 odst. 2. tr. zák. připouští změnu trestu na trest odnětí svobody a to v případě, že odsouzený „bez závažného důvodu poruší sjednané podmínky výkonu trestu obecně prospěšných prací nebo jinak maří výkon tohoto trestu.“ Toto vymezení k důvodnému přeměnění trestu je v legislativě uvedeno právní úpravou, je obsáhlé a dá se uchopit v širším pojetí. Lze do něho proto zahrnout jakékoli jednání odsouzeného, které negativně ovlivňuje výkon obecně prospěšných prací.

Pro přeměnu trestu obecně prospěšných prací na trest odnětí svobody stanovuje zákon přesně vymezený a jasný přepočít. Každá jedna hodina nevykonaného trestu OPP se počítá jako jeden den odnětí svobody. Obecně lze tedy říct, že můžeme trest v nejvyšší míře přepočítat na 300 dnů odnětí svobody. Tento přepočít má své opodstatnění a má působit na odsouzené alespoň do určité míry jako motivace pro řádné vykonání OPP.³¹

5.5.2 Přeměna na peněžitý trest nebo domácí vězení

Podle poslední novely trestního zákona dnešní judikatura umožňuje další varianty přeměny trestu OPP. Tato novela silně ovlivnila právní úpravu obecně prospěšných prací. První změnou je možnost přeměny trestu OPP na trest domácího vězení (§65 odst. 2 písm. a), v druhém případě jde o možnost přeměny trestu OPP na peněžitý trest. V podstatě to znamená

³¹ NOVOTNÝ, VANDUCHOVÁ, KOL. *Trestní právo hmotné- Obecná část*, Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 556 s.

přilepšení pro odsouzeného z hlediska výkonu jeho trestu. Dříve byly možnosti přeměny omezené, nyní lze při nesplnění podmínek uložených soudem dostat mírnější trest. Soud má dnes na výběr ze tří variant, dokonce i jednu výjimečnou. Vzhledem k okolnostem v případě a osobě odsouzeného, má soud možnost prodloužit trest OPP a o šest měsíců, ikdyž odsouzený nesplňoval podmínky uložené soudem. K tomu se stanoví nad odsouzeným a jeho trestem dohled probačního úředníka a mohou se přidělit i dodatečné podmínky a omezení.

Tyto právní novinky můžeme chápat jako snahu zákonodárců o omezování počtu uvězněných osob v České republice a českých věznicích pomocí vykonáním těchto krátkodobých trestů. Tyto tři tresty (OPP, peněžitý trest a domácí vězení) spolu legislativně spolupracují. Podle povahy individuálního případu se projedná, jaký z uvedených alternativních trestů by mohl být pro odsouzeného největší hrozbou a ponaučením. Proto při nevhodně zvoleném řešení je stále možnost soudně rozhodnutí poupravit na vhodnější trest.

6 ULOŽENÍ TRESTU OPP SOUDEM

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník uvádí v §62 přesnou definici trestu obecně prospěšných prací, i za co může být trest udělen: „(1) Soud může uložit trest OPP, odsuzuje-li pachatele za přečin; jako samostatný trest může být trest OPP uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba. (2) Soud trest OPP zpravidla neuloží, jde-li o pachatele, kterému by trest OPP v době tří let předcházejících uložení tohoto druhu trestu přeměněn na trest odnětí svobody podle §65 odst. 2.”

Trest OPP patří mezi komunitní tresty, to znamená, že je vykonáván ve společnosti. Odsouzení tímto nejsou odříznuti od lidí a tím je tento trest alternativní. Trest může uložit pouze soud, jeho výkon a podrobnosti však vyžadují součinnost obcí a organizací s Probační a mediační službou.³²

Tím nejdůležitějším při ukládání trestů je nutnost dodržovat určité principy. Je to nutné z hlediska správnosti a zákonnosti. Soud musí okolnosti a povahu pachatele znát natolik, aby posoudil druh a intenzitu trestu na daný případ. Trest musí odpovídat jak

³² PŘESLIČKOVÁ, H., GAJDOŠ, R., KRUTINA, M., *Obecně prospěšné práce*, Praha : Český helsinský výbor, 2003, s. 23.

individualitě případu, tak musí ve všem splňovat zákonné podmínky. Mezi všemi těmito zásadami ukládání trestu je úzká souvislost a spojitost.

Základním kamenem při určování trestu je účel. Co má vlastně trest splnit a zajistit. Proto je v zájmu společnosti, aby byly ukládány tresty, které s velkou pravděpodobností na odsouzeném zajistí patřičné výchovné a represivní účinky. Mezi pachateli se vyskytuje obrovská škála případů, kde je třeba důkladně volit tresty. Jsou pachatelé recidivisté, jsou prvopachatelé a na každého fungují jiná opatření.

Tresty jsou dnes určovány dvěma způsoby. Pokud soud má možnost posoudit, který z daných trestů je pro pachatele nejvhodnější, říkáme tomu ALTERNATIVNÍ TREST. Soud se v tomto způsobu ukládání trestu zabývá povahou a okolnostmi případu. Může tedy na jeden trestný čin zvolit nejvhodnější trest od zákazu činnosti, přes propadnutí věci, až po obecně prospěšné práce. Při ukládání trestu je nutné respektovat individualitu a řídit se podle konkrétních okolností. Druh použitého trestu by měl v důsledku ovlivnit budoucí život odsouzeného a odvrátit ho od další trestné činnosti.

Pokud je však striktně daná horní a dolní hranice trestu, tomuto způsobu ukládání trestu říkáme RÁMCOVÝ TREST. Horní a dolní hranice jsou uvedeny v zákoně, soud může pouze podle uvážení stanovit výměru trestu v rámci této sazby. Význam těchto sazeb určuje, jakým trestem bude za jaký trestný čin pachatel postižen.³³

Trest OPP může soud uložit pouze za přečiny, to znamená za všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné, na které zákon stanovuje trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Trest OPP může být uložen samostatně, pokud to povaha věci a zákon dovolují. Pokud již byl jednou danému pachateli trest OPP soudem udělen a nebyl řádně vykonán, tzn., že byl přeměněn, soud obvykle nový trest OPP neuloží.

Při ukládání trestu OPP soudce přihlíží ke všem okolnostem případu, k povaze pachatele a jeho stanoviskům. Samozřejmě se musí zvážit všechny faktory, i ty rizikové, jako časové omezené možnosti pachatele, nežádoucí zdravotní stav pachatele, jiné pracovní návyky a znalosti, osobní faktory (chování, povaha.)

V této fázi, kdy soud zjišťuje potřebné informace k možnosti uložení výše trestu OPP a potřebných opatření, pracovník Probační a mediační služby nabídne soudu svá doporučení.

³³ NOVOTNÝ, VANDUCHOVÁ, KOL. *Trestní právo hmotné- Obecná část*, Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 556 s.

Ta získal samozřejmě při konzultaci s pachatelem. Soud přihlédne k danému stanovisku probačního úředníka a zvolí konečnou výši a míru trestu. Soud uloží trest OPP trestním příkazem nebo rozsudkem v hlavním líčení. Po nabytí právní moci soud usnesením nařídí výkon trestu OPP se specifikací druhu práce.³⁴

Pokud odsouzený trest OPP vykonal, je probační úředník povinen o této skutečnosti informovat soud s příloženým hodnocením a všemi potřebnými informacemi o přístupu odsouzeného k výkonu trestu. Také informuje soud o tom, zda se odsouzený snažil urovnat vztahy s poškozeným nebo zda uhradil vzniklou škodu. Po řádném vykonání trestu OPP se na pachatele pohlíží jako by nebyl odsouzen. To, že byl pachatel odsouzen k trestu OPP, se neukáže v jeho trestním rejstříku³⁵ (což není u jiných trestů.)³⁶

7 KONTROLA PMS NAD ODSOUZENÝMI

Kontrola nad výkonem trestu OPP je úkolem obce nebo organizace, ve které je odsouzený zařazen. Toto je samozřejmě prováděno nepřetržitým osobním dohledem, evidencí na pracovišti (příchody, odchody), kamerovým systémem. Metody kontrol musí být samozřejmě v rámci zákona a nesmí porušovat žádná lidská práva. V důsledku kontroly nesmí být porušena ani práva odsouzeného, ani poskytovatele. Pokud odsouzený neplní povinnosti uložené soudem, potažmo organizací, do které dochází vykonávat trest OPP, je organizace povinna o tomto chování informovat Probační a mediační službu. Ta posléze odsouzeného kontroluje, hlídá a provádí namátkové kontroly při výkonu trestu odsouzeného.

V praktické části této bakalářské práce se autorka zaměřila na výkon trestu obecně prospěšných prací u různých poskytovatelů, s čímž neodmyslitelně souvisí i kontrolní role probačních úředníků. Proto autorčiným záměrem bylo zaměřit se na všechny role účastníků tohoto koloběhu. Na poskytovatele, na odsouzené a na Probační a mediační službu, aby byly zmíněny všechny pohledy na danou problematiku.

³⁴ ŠTERN, OUŘEDNÍČKOVÁ, DOUBRAVOVÁ (eds.) *Probace a Mediace- Možnosti řešení trestných činů*, Praha : Portál, 2010, 216 s.

³⁵ Trestní řízení.com: *O trestním právu srozumitelně* [online]. Trestní řízení.com, 2018 [cit. 2018-03-05]. Dostupné z WWW : <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/obecne-prospesne-prace>>

³⁶ Trestní řízení.com: *O trestním právu srozumitelně* [online]. 2018 [cit. 2018-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/zajimalo-by-mne-vice-podrobneji-jak-je-to-s-vymazem-z-rejstriku-trestu>>

7.1 Řízený rozhovor č.1³⁷

Autorka uskutečnila dva řízené rozhovory. Tím prvním je rozhovor s paní Bc. Lucíí Houškovou, probačním asistentem Probační a mediační služby ve středisku České Budějovice, dne 07. 03. 2018.

Vážená paní Houšková,

Zprvu, než se dostaneme k samotnému výkonu trestu OPP, mohla byste popsat, co obnáší práce probačního úředníka?

„V zákoně číslo 257/2000 Sb. O probační a mediační službě je přesně vymezeno, jaké jsou požadavky pro přijetí probačního úředníka. Paragraf 6, odst. 2 vymezuje, že zájemce o toto místo musí být bezúhonný, jeho dosažené minimální vzdělání musí být vysokoškolské, společenskovedního oboru s dosaženým titulem Mgr. Pokud zájemce splňuje všechny tyto podmínky a je přijat výběrovou komisí ve výběrovém řízení, je přijat na dobu určitou po dobu, než složí odbornou zkoušku. Tu skládá po kvalifikačních kurzech a školeních. Toto školení trvá přibližně rok a po úspěšném ukončení se daná osoba stává plnohodnotným probačním úředníkem a smlouva se mění na dobu neurčitou.“

Je práce probačního úředníka náročná po psychické stránce?

„Tahle práce opravdu psychicky náročná je, nejen pro nás, ale i pro organizace. My všichni máme trápení s těmi, kteří schválně nechodí a neustále se na něco vymlouvají. Klienty vůbec nemotivuje to, že po výkonu budou mít klid a nebudou mít zápis v rejstříku trestů. Je jim úplně jedno, že když nebudou chodit do výkonu OPP, můžeme jim soudně přeměnit trest na nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře 1 neodpracovaná hodina= 1 den vězení. Nemotivuje je zkrátka nic. Teď tu mám klienta, který absolutně nespolupracuje, nechodí do výkonu. Byla na něj uvalena vazba, ze které byl samozřejmě propuštěn a teď mě každý den zahrnuje zprávami, že začne do výkonu trestu OPP chodit. Tak jsem stáhla návrh na přeměnu trestu a dala mu druhou šanci. Myslíte, že začal chodit? Ani omylem. Pokaždé se omluví, že nemůže přijít a myslí si, že to takhle stačí. Já už po něm chci všechno dokládat, protože mu prostě nevěřím. Občas je prostě těžké se v nich vyznat, pochopit, proč vlastně nejsou vděční za tenhle trest.“

³⁷ Rozhovor s paní Bc. Lucíí Houškovou, probační asistentkou, ze dne 07. 03. 2018.

Po rozhodnutí soudu o výměře trestu OPP je odsouzený povinen domluvit se s probačním úředníkem na dalším postupu. Jak to probíhá?

„Je pravda, že jsou klienti v podstatě hned po rozhodnutí soudu povinni se s námi sejt, aby se dále projednalo, co s nimi bude. Ale v podstatě ne všichni vědí, že vůbec nějaká Probační a mediační služba existuje. My tedy z většiny případů musíme zaujmout tu první iniciativu a kontaktovat je všemi možnými způsoby. Tím ho vlastně obeznámíme se skutečností, že se musí dostavit. Bohužel, ne všichni přijdou hned po zkontaktování, píšeme jim tedy potom pozvánku. Jenže my tady máme v podstatě z většiny všechno tresty OPP, které byly vydány trestním příkazem, který soud vydává bez hlavního líčení. Trestní příkaz soud vydá pouze tehdy, byl-li klient předem projednat podrobnosti trestu OPP u nás na Probační a mediační službě, takže už nějaké povědomí o nás má. Takže je obeznámen s vším, co trest OPP obsahuje.

Když k nám klient poprvé přijde, už po rozhodnutí o výměře trestu, sedne si s kolegou, ten si s ním promluví, kolega ho o všem poučí, potom se sepíše zpráva soudu a ten na základě kolegovy zprávy rozhodne trestním příkazem. Pokud soud rozhoduje klasickým rozsudkem v hlavním líčení, ti lidé nám sem potom chodí a vůbec nemají ponětí, co je čeká. Takže jsou poučeni, probírám s nimi podmínky a o nejzákladnější poučení dostanou do rukou a můžou si to doma v klidu přečíst.”

Jak je to s výběrem vhodného místa výkonu?

„Rozhoduje se hlavně podle toho, jestli ta organizace umožňuje výkon i o víkendech. Většina lidí právě chce si trest odchodit jen o víkendech, protože pracují, mají brigády. Já osobně už to nechci těmto lidem povolovat, jen pokud jsou schopni mi doložit pracovní smlouvu, pak jsem ochotna, do té doby ne. Těch víkendových organizací je málo, protože je to vlastně práce navíc a naši klienti nejsou úplně spolehliví lidé, takže to krachuje a organizace mi pak řeknou, že už neposkytnou práce o víkendech. Všechny ty obce a města většinou chtějí jen lidi, kteří bydlí poblíž, to ale zase nechťejí klienti, protože by si tam na ně mohli ukazovat a tak.

Já když vybírám s klientem organizaci, musí mi sdělit veškerá zdravotní omezení, která má, a doložit. Podle toho se pak může lépe vybírat. Jsou i organizace, které nejsou manuálně náročné, tam třeba posíláme klienty s invalidním důchodem. Těchto organizací je však málo. Většina je převážně o úklidech, hrabání listí, a podobně.

Když zvolíme vhodnou organizaci, klient ji musí sám kontaktovat a při setkání si organizace klienta prozkoumá, zjistí spolehlivost, návyky a dovednosti a rozhoduje se, jestli je tato organizace vhodná. Poté, co se klient a poskytovatel domluví, soud to nařídí a klientovi se rozeběhne lhůta pro vykonání.”

Podle Vašeho názoru, je větší počet klientů, kteří do výkonu nechodí a je jim to jedno nebo těch, kteří se snaží a pečlivě dochází do výkonu trestu OPP?

„Tak 89% jsou lidi, kterým je to jedno. Některým víc, některým méně. Někteří alespoň jednou do měsíce přijdou, někteří neprijdou ani jednou. Mám tu spoustu spisů na přeměnu trestu, ale nic se neděje. Klientovi už lhůta dávno uplynula, ten ani jednou nedorazil a soud stále nerozhodl. Přeměnu trestu OPP na nepodmíněný trest odnětí svobody soudci neradi rozhodují, protože jsou plné věznic. Dalším důvodem, proč to soudy nechťejí uznat je jejich názor, že klienti přece spolupracují s PMS, i když se jen omlouvají, ale spolupracují.”

Díky dotazníkovému šetření s poskytovateli OPP zjišť'uji, že každá organizace má na poskytování výkonu trestu OPP jiný náhled. Co si o tom myslíte?

„To byste s nimi musela někdy přijít do kontaktu. Ono si i okolí myslí, že je to pro ty organizace v podstatě pracovní síla zadarmo, proč jako poskytovatele nedělá víc organizací. Takový názor mají i soudy. Třeba mým názorem je, že v Pohřebním ústavu města Českých Budějovic by byli bez našich klientů vyřízeni. Všehovšudy tam vidím pracovat jen naše lidi, kterých je tam momentálně nahlášených 80, chodí jich asi 10. Ale když přijdou, tak pracují. Jinak vlastní personál zastupuje jedna zahradnice. Vedení hřbitova má s klienty logicky spoustu starostí a papírování spojené s trestem, za které není žádná finanční odměna.”

Je nějak vnitřním řádem PMS rozdělováno, kam chodí do výkonu trestu třeba drogově závislí, zdravotně omezení nebo jiné etnické skupiny?

„Tak třeba právě ty drogově závislé posíláme do Kontaktního centra Prevent, což je organizace poskytující pomoc drogově a alkoholově závislým osobám. Takže pokud naši klienti spolupracují, může se jim tam dostat i pochopení a pomoci. Jenže oni většinou nespolupracují. Taky se občas vyskytne problém s umístěním specifických klientů na Pohřební ústav města Českých Budějovic. Někteří z nich jsou poměrně zaměřeni na to duchovno a prý je to straší a mají špatné pocity a psychické problémy. Jeden takový odsouzený mi tady plakal, že nemůže v noci spát, že ho straší hlasy z hrobů a musí kvůli tomu docházet na psychiatrické oddělení v nemocnici. Pak je otázka, jestli to dělají schválně, anebo opravdu jim to způsobuje tyhle komplikace.“

Otázka s tímto problémem spojená, může si klient zažádat o přeměnu místa výkonu trestu OPP?

„Ne. Jakmile je jednou určeno místo výkonu, potřebuju opravdu nějakou zákonnou překážku k tomu, abych povolila změnu místa výkonu. Což může být změna zdravotního stavu, kdy už klient není schopen vykonávat tento druh práce nebo přestěhování do jiného města, kdy klienta postupuju k jiné PMS. Tu změnu místa povoluje opět soud. Takže je to papírování jak pro mě, tak pro soud.“

Jak probíhají namátkové kontroly ze strany PMS?

„Tak namátkové kontroly samozřejmě děláme, hlášeny být nemusí. Jediné co můžu udělat, je předem informovat poskytovatele o kontrole, aby mi sdělil, zda tam vůbec klient je, abych nejezdila zbytečně. Takže když přijedu k poskytovateli a klient je přítomen, dám mu papír o namátkové kontrole, on mi jej podepíše, vypíšu datum, čas a klient podepíše.“

Jakmile klient není u výkonu přítomen, má problém. Porušil podmínky a já jsem nucena z toho vyvodit důsledky.“

Jak se postupuje, pokud klient nedochází do výkonu trestu a porušuje tím tak uložené podmínky trestu?

„V první řadě jej začneme vyzývat. Pokud na výzvy nereaguje, napíšu žádost k soudu o spolupráci, protože my jsme pro odsouzené tzv. malým pánem. Ale jakmile přijde výzva od soudu, tak většinou se stane, že klientům dojde, že už opravdu o něco jde a do toho výkonu přijdou. Pokud však ani soudní výzva nezabere, je daný klient vyškrtnutý z organizace a já píšu návrh na přeměnu trestu. Trest se přeměňuje v poměru jedna hodina trestu OPP=jeden den nepodmíněného trestu odnětí svobody. Jenže je tu problém přeplněných věznic. Takže se většinou soudem svolá veřejné zasedání, kde se udělá ústní napomenutí a klienta mi pošlou zpět. Opět, ani toto ale nepomáhá, klient mi přijde do výkonu jednou a dost. Tyto nápravné metody nemají žádný efekt.

Jejich mentalitu já prostě nepochopím. Snažím se, ale nejde to. Vyšli jsme jim vždycky vstříc, snažili jsme se najít jim vhodnou organizaci a nějak jim to usnadnit, ale ničeho si nevážít. Ani je nemotivuje fakt, že jim prostě kdykoli můžu já nebo kolegové vypsát návrh na přeměnu trestu. Vymlouvají se mi tady, že se musejí starat o rodiny, ale nedochází jim, že pokud půjdou do vězení, kdo se bude starat o jejich rodiny pak? Oni ne.”

Jsou mezi PMS klienty i ženy, které vykonávají trest OPP?

„Je tu velká převaha mužů, ale samozřejmě se zde vyskytují i ženy. Ty jsou tu kupříkladu za neplnění vyživovací povinnosti nebo krádeže. Ale já vždycky říkám, že radši deset chlapů než jednu ženskou. Ta domluva je tragická. Nechtějí s námi vůbec spolupracovat, nedodržují povinnosti, nepracují. V tuto dobu mám v seznamu ženy snad jen čtyři. Nemůžu zase ale všechny házet do jednoho pytle, občas tu mám ženu, která spolupracuje, některé mají i dítě a dokážou si zařídit hlídání a prostě do výkonu trestu přijdou a opravdu pracují. Je to člověk od člověka.

Ted' nedávno jsem tady měla zrovna paní, která měla v úmyslu celý trest bojkotovat. Od soudu dostala trest uložený v délce 100 hodin. To se dá poměrně snadno vykonat za krátkou dobu. Domluvily jsme spolu organizaci, tvářila se nadšeně, že se těší, až to vykoná. První den se do výkonu nedostavila. Volalo se jí, ale nereagovala. Takhle to postupovalo asi měsíc, kdy já už ztratila nervy. Psala jsem jí, že vypisuji návrh na přeměnu trestu. Druhý den ráno přišla, že se omlouvá, že byla nemocná, že od zítra nastoupí. Uvěřila jsem jí, návrh

stáhla a ona druhý den stejně nedorazila. Nakonec jsem stejně návrh na přeměnu vypsala. Nemá cenu se s některými domlouvat, úplně to ničí moje nervy.”

Stává se, že se do výkonu trestu OPP vracení stejní odsouzení?

„Bohužel ano. Vracení se z většiny stejní lidé. Ti lidé, kteří jsou u nás zapsaní, jsou z většiny recidivisté. Ti tu budou neustále, dokud bude PMS existovat. Prvopachateli tu je minimum, spíš jsou výjimkou.”

Proč tedy soud ukládá trest OPP člověku, který jde do výkonu už poněkolidáté?

„Protože je vidět, že danou alternativu v minulém trestu splnili třeba. Takže je tam ta naivní vidina soudu, že pokud ho trest nenapravit poprvé ani podruhé, napravit jej potřetí. Mám tu prostě klienty, kteří mají víc spisů, a pořád jim to narůstá. Například mám pána, který má uložené OPP a nestále krade. Dostal tedy druhé OPP a teď jsme objevili spisy, že opět kradl, takže mu soud opět uložil trest OPP. Má tohle nějaký význam?”

Můžete mi v rychlosti popsat nějaké konkrétní případy z praxe?

„Ono je těžké vybrat příklad, který zaujme a bude mít dobrý konec. Takových je tady, bohužel, pomálu. Tady je to rozmanité, tak vyberu ty nezajímavější, ačkoli nebudou mít dobré konce.

Tento příběh je prozatím bez konce. Mám tu pána. Pán měl odpracovat nějakých 300 hodin trestu OPP u jedné organizace. Nenastoupil, nespolupracoval, nezám. Psala jsem tedy návrh na přeměnu trestu, kterými soud zamítl a poslal zpět. Dostal tedy druhou šanci, ale ani tak nebyl schopen přijít do výkonu trestu. Tak jsem tedy odeslala návrh na přeměnu trestu OPP na trest domácího vězení. To mi soud povolil a tak jeli kolegové prozkoumat klientovo bydliště. Tam se zjistilo, že bydlí s rodiči a ti o něm již delší dobu nic nevědí. Tak jsme rodičům vysvětlili situaci, že syn má návrh na trest domácího vězení a že prozkoumáváme podmínky. Klientův tatínek řekl, že si to nepřejde. Syn prý u nich nebydlí, a když přijede, je pouze na obtíž.

Po pár dnech mi na PMS přišel tento klient s přítelkyní, že spolu bydlí v bytě v lokalitě Českých Budějovic. Nám bylo okamžitě jasné, že se jedná o dům s rizikovým prostředím. To jsme nepovolili, tak našťvaně odešel. Druhý den přišel s další verzí, že mu tatínek povolil vykonávat trest domácího vězení u nich doma. Na to konto jsme pozvali tatínka i s klientem na společné sezení, ale klient nedorazil. Přišel další den opět s další adresou, kde by mohl vykonávat trest. To pro nás bylo poslední tečkou a sepsal se návrh na přeměnu trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody. Tento návrh je u soudu už pár měsíců a stále se nic neděje.

Jako další, poměrně zajímavý případ, bych uvedla jednu paní klientku. S tou se tu zlobíme už více než dva roky. Ještě tam je komplikace, že má malé dítě. Takže jsme se různě snažili jí vyhovět, pomáhat a ulehčit situaci. Ona stále opakovala, že si trest chce odpracovat, že se už dostaví na místo výkonu, ale bohužel se tak nestalo ani jednou. Pokaždé, když už nám docházela trpělivost a blížila se chvíle sepsání návrhu na přeměnu trestu, přišla, brečela, omlouvala se a slibovala. Tak jsme jí sehnali jesle pro její dítě, uzpůsobili hodiny trestu tak, aby mohla chodit ještě na brigády, apod. Prostě jsme o ni pečovali jako o malé dítě.

Samozřejmě ustupovat jsme nemohli věčně a i poskytovateli došla trpělivost a klientku vyřadili z organizace. Tak se sepsal návrh na přeměnu trestu z OPP na nepodmíněný trest odnětí svobody. Dostala nespočet příležitostí, pokaždé však zklamala. Soud návrh přijal, ale klientka se odvolala. Krajský soud však návrh smetl ze stolu a nařídil předběžné projednání k trestu OPP. Opět, znovu. Jak dokázala brečet a vymlouvat se tady u nás na PMS, tak to nejspíš zvládla i u soudu. Takže teď je to ve fázi, kdy bude klientka pozvaná k nám na projednání OPP.

Abych jen nehanila každého, kdo u nás vykonává trest OPP, musím uznat, že jsou mezi našimi klienti i poctiví, pracovití lidé, kteří se snaží. Motivuje je rodina, děti, přátelé, vidina toho, že po odpracování se na ně bude pohlížet jako na nikdy neodsouzené. Opravdu jsou dny, kdy tuhle práci vykonávám ráda a s nadšením. Určitá kontrola a něžné neustálé popichování má své úspěchy. Každému se může stát, že šlápne vedle a ocitne se u nás na PMS. S klientem, který spolupracuje, se pracuje bez problémů a přijde mi, že má tato práce smysl a cíl.”

Tento rozhovor byl proveden s paní Bc. Lucií Houškovou, probačnickou asistentkou na Probačnické a mediační službě v Českých Budějovicích, která má mnoholeté zkušenosti s trestem Obecně prospěšných prací a jeho výkonem u poskytovatelů. Paní Houšková byla velice ochotná a odpověděla na všechny dotazy ohledně trestu a kontroly. Díky dlouholeté praxi na PMS byly autorce práce poskytnuty i názorné případy nejmenovaných klientů.

Nejprve, v úvodu rozhovoru, jsme se zaměřily na obecné vysvětlení pojmu „Probační úředník“ a „Probační asistent“, aby bylo zcela jasné, o jaké povolání se jedná. V další fázi je už přímo řešený trest OPP a kontrola Probační a mediační služby u poskytovatele, chování klientů a s tím spojen výkon trestu. Podle paní Houškové je trest OPP kvalitním řešením pro nápravu pachatelů trestných činů, nejedná-li se o recidivisty. Ti mají totiž pocit, že jim bude neustále ulevováno a neplní předem ujednané podmínky. Pro poctivé lidi, kteří mají smysl pro nápravu a mají motivaci, je tento trest účinný a zajišťuje jak represi trestné činnosti těchto pachatelů, tak prevenci trestné činnosti pro potencionální prvopachatele.

Díky tomuto rozhovoru byly zjištěny doposud nevyřčené skutečnosti, které z velké míry ovlivňují trest OPP, co se výkonu týče. Nejprve, podle odborných literárních zdrojů, vypadal trest OPP jako tvrdý a nekompromisní trest, který má stoprocentní účinnost v rámci nápravy pachatelů trestné činnosti. Jenže opak je pravdou. Co do počtu odsouzených, dobrá většina jsou nespolehliví lidé, kteří očividně o svou nápravu nestojí. Spousta odsouzených nedochází do výkonu trestu a pouze se vymlouvá. Probační úředníci mají s odsouzenými velkou trpělivost a podle zjištěných údajů pečují o blaho odsouzených více, než si zaslouží.

Autorka práce prohlašuje, že paní Bc. Lucie Houšková souhlasí s uveřejněním svého jména v této bakalářské práci.

7.2 Řízený rozhovor č.2

Druhý řízený rozhovor byl proveden s člověkem, který si nepřál být jmenován, ale byl v roce 2015 odsouzen k výkonu trestu OPP. Rozhovor byl uskutečněn v Českých Budějovicích dne 14. 02. 2018.

VÁŽENÝ PANE XY,

Za jaký přečin Vám byl uložen trest OPP?

„Trest mi byl uložen za přečin zatajení věci. Jel jsem s kamarády do jednoho skladu, kde jsme měli domluvený materiál na odvoz do sběru. Naložili jsme ho do dodávky a vyrazili. Po cestě nás zastavila Policie České republiky, chtěli provést klasickou silniční kontrolu. Všimli si toho, že máme přeložené auto a chtěli vidět, co vezeme. Když zjistili, že vezeme spoustu kovošrotu, oznámili to kriminální policii s nahlášením, že objevili podezřelý náklad. Kriminální policie to svým šetřením kvalifikovala jako trestný čin krádeže, protože zjistili, odkud materiál pochází a onen sklad byl již dlouho policii znám.

My jsme na policii podali vysvětlení, a ti se nám ochotně snažili vyhovět. Proto byl spis poslán ke správnému orgánu, se snahou snížit hodnotu ceny materiálu, ale neúspěšně. Správní orgán kvalifikoval, že výše hodnoty materiálu přesahuje 5 000 Kč. Vše bylo posláno k soudu.”

Jak probíhalo řízení u soudu?

„Jeden z kamarádů, tedy účastníků řízení, měl již v té době průběžné řízení kvůli napadení, takže byly tyto přečiny spojeny do jednoho řízení u okresního soudu v Českých Budějovicích. Řízení probíhalo klasicky, před soudním senátem. Obžalovaný kamarád, který byl v tu dobu ještě řešen za napadení, měl již svého právníka, který si nás vzal všechny pod svá křídla. Ten se nás snažil ze situace dostat a soudu uhádat co nejnižší hodnotu převáženého materiálu, ale bez úspěchu. Soud se řídil zprávou z kriminální policie, která materiál ohodnotila na necelých 6 000Kč. Díky bohu, soud přihlédl k tomu, že jsem nebyl nikdy předtím trestně stíhaný, tak mi uložil pouhých 70 hodin obecně prospěšných prací a ústní napomenutí. S trestem jsem byl samozřejmě spokojen, obával jsem se horšího výsledku. Nikdo z nás se neodvolal.”

Jak probíhalo jednání s probačním úředníkem?

„Já, jako odsouzený, jsem dostal od soudu informaci, že mám Probační a mediační službu kontaktovat sám. Neodkladně jsem tedy dorazil na Probační a mediační službu, chtěl jsem to mít co nejrychleji za sebou. Probační úředník mě poučil o mých právech a povinnostech ohledně trestu OPP. Bylo mi vysvětleno, co tento trest obnáší a co všechno budu muset vykonat. Rovnou jsme spolu vybrali místo výkonu. Nejprve jsem si vybral domov důchodců, kde bych dělal údržbáře, ale shodou nešťastných událostí jsem pár dnů poté přišel o řidičský průkaz, takže bych se do domova důchodců neměl jak dostávat, nebylo to v Českých Budějovicích. Tak jsme po další domluvě vybrali Pohřební ústav města Českých Budějovic, protože jiný poskytovatel v tu dobu zrovna výkon trestu nenabízel.“

Jak probíhalo první sezení s poskytovatelem?

„Po telefonické domluvě jsem dorazil k Pohřebnímu ústavu. Donesl jsem papíry od soudu a Probační služby. Domluvili jsme se na bližších podmínkách, byl mi sdělen řád Pohřebního ústavu, který jsem musel podepsat, jako poučení. Paní se mě ptala na mé zdravotnosti, zda umím s náradím, jako je sekačka a motorová pila, a domluvili jsme rovnou den a čas nástupu.“

Jaké byly u poskytovatele podmínky k výkonu trestu?

„Po dobu výkonu trestu se nesměl opouštět areál Pohřebního ústavu. Samozřejmě, nesměl jsem nic zničit. Ať už by se jednalo o náhrobky nebo náradí. Důležitý byl včasný nástup do výkonu. To se hodně kontrolovalo. Pak samozřejmě, nesměl jsem být pod vlivem alkoholu ani jiných návykových látek a zašívát se za hroby. Na co se hodně hledělo, bylo vzorné a uvědomělé chování odsouzených mezi náhrobky. Přece jen je to místo, kde je třeba dodržovat určitá morální pravidla.“

Jak probíhal výkon trestu OPP?

„Tak jak jsem již zmiňoval, nejdůležitější byl příchod v danou hodinu, tedy v 7:00 ráno, pokud nebyl člověk domluven jinak. Po příchodu jsme se zapsali do knížky s časem příchodu a odebrali jsme se k nářad'ovně. Zde byla rozdána práce a náradí. Podle potřeby nás zahradnice rozdělily do skupin, přičemž ti problémoví odsouzení dostávali nejtěžší úkoly, třeba výkopy hrobů. Dohled zahradnic nebyl neustálý, probíhal v nárazových intervalech, někdy vůbec. Mezi mé oblíbené práce patřilo sečení trávy, zalévání květin nebo vývoz plných popelnic.

K výkonu trestu docházeli i romové, kteří pokud byli ve větších skupinách, všechny práce bojkotovali. Schovávali se za hroby, utíkali přeskokem přes plot, anebo si jeden schválně rozsekl ruku, aby mohl navštívit doktora a vyhnout se tím pádem výkonu. Práce tedy v těchto případech nebyla vykonaná řádně a zbývala na nás ostatní.

Odchody z výkonu byly po předchozí domluvě s vedením, anebo se zavírací dobou kanceláře Pohřebního ústavu.”

Jaké si z trestu odnášíte poznatky?

„Jsem moc rád, že mi soud uložil jen 70 hodin OPP, které jsem odpracoval během měsíce. Trest mě ponaučil a určitě mě odradil od dalšího nezákonného chování. Moje jednání bylo v podstatě banální, soud proto uznal, že pro mou nápravu bude stačit pouhých 70 hodin OPP, a měl pravdu. Nedokážu si představit, že lidé musí odpracovat nějakých 300 hodin. To se potom nedivím, že po nějaké době ztratí motivaci trest dokonat. Navíc mě to poučilo ohledně soudního řízení. Do té doby jsem se v této oblasti neorientoval a nevěděl jsem, co kdy mám říct nebo kde mám sedět. Vím už, jak co probíhá a víc se orientuji.”

Vidíte na trestu OPP nějaká negativa, která by bylo třeba pozměnit?

„Dle mého názoru není zajištěna dostatečná kontrola ze strany Probační a mediační služby. Stále totiž existují možnosti, jak trest bojkotovat bez příslušného potrestání. Další věc, kterou musím zmínit, je fakt, že spousta prominentních odsouzených si sežene lepšího poskytovatele s minimální fyzickou zátěží nebo lepšími pracovními podmínkami.

V dnešní době je strašně málo míst pro výkon OPP. Poskytovatelé končí spolupráci s Probační a mediační službou a zůstává jen malé množství, což nezajišťuje žádnou možnost výběru. Co se týče recidivistů, tak ti nemají možnost se tímto trestem napravit. Poznal jsem jich za dobu výkonu spoustu a domnívám se, že ani jeden se tímto trestem neponaučil. Trest je vhodný pro prvopachatele jako jsem byl já.”

Tento řízený rozhovor byl proveden s panem XY, který byl před pár lety odsouzen okresním soudem v Českých Budějovicích k trestu obecně prospěšných prací. Díky této zkušenosti mohl dotyčný podrobně popsat tento trest zase z druhé strany, ze strany odsouzených, abychom měli srovnání.

Dotazovaný odpověděl na všechny položené otázky, před ničím neměl ostych. Jak uvedl v jedné z odpovědí, za svůj trest je vděčný a poučil jej, takže se nemá údajně zač stydět. Přiblížilo to tedy pohled na trest z pohledu odsouzených.

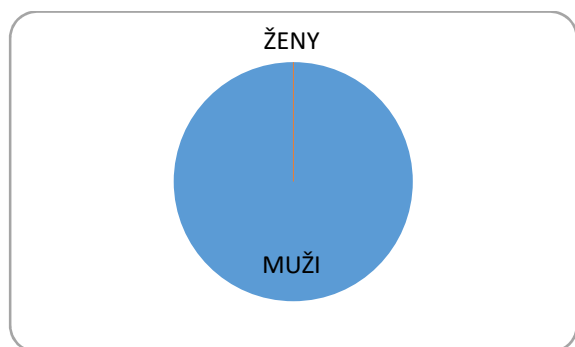
7.3 Dotazníkové šetření

Na konci prosince roku 2017 bylo vytvořeno dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno na poskytovatele OPP v okolí Českých Budějovic. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit informace o tom, jak poskytovatelé pohlíží na trest obecně prospěšných prací a jestli je poskytování výkonu pro jejich organizaci prospěšné nebo spíš na obtíž.

Probační a mediační služba pomohla autorce s výběrem vhodných poskytovatelských organizací, které mají bohatou zkušenost s odsouzenými. Po výběru pěti vhodných organizací byly tyto autorkou práce osloveny, zda jsou ochotny vyplnit dotazník. Po telefonní domluvě byly organizacím rozeslány dotazníky, které ochotně vyplnily. Byly tím pádem získány cenné informace, které pomohly k objasnění poskytovatelské činnosti.

Zúčastnilo se pět organizací, které v současnosti poskytují výkon OPP pro odsouzené. Základní škola Máj 1, Zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou, obec Ledenice, Pohřební ústav města Českých Budějovic a obec Boršov nad Vltavou. Dotazník je zaměřen na jejich zkušenosti s odsouzenými, jejich pohled na výkon odsouzených. V dotazníku byly na výběr vždy dvě možnosti na odpověď, plus možnost doplnit nějaký vlastní komentář k uvedené otázce. Získané informace a poznatky byly zpracovány do grafů a popsány.

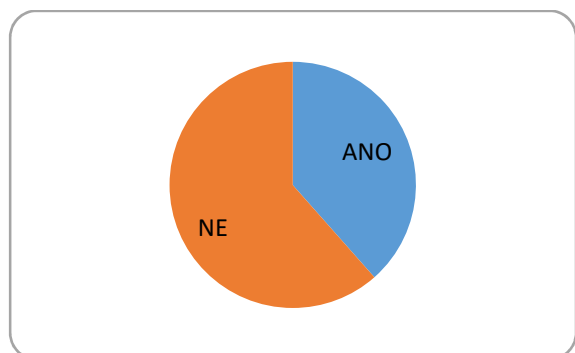
GRAF č. 1 *Vykonávají ve vaší organizaci trest OPP spíše muži nebo ženy?*³⁸



V grafu č. 1 můžeme zcela jasně rozpoznat, že trestná činnost a následné ukládání trestu OPP je záležitost spíše mužské populace, žen je ve výkonu trestu OPP minimálně. 5 z 5 poskytovatelů uvedlo, že trest OPP u nich v organizaci vykonává 99% mužů, jen minimálně se objeví žena. Probační a mediační služba uvedla, že v současné době trest OPP v Českých Budějovicích a okolí vykonávají pouhé 4 ženy.

Poskytovatelé také uváděli, že ženy jsou co se práce a docházky týče spolehlivější a mají většinou větší motivaci k dokončení výkonu trestu.

GRAF č. 2 *Jsou odsouzení, kteří vykonávají trest OPP ve vaší organizaci, aktivní ke splnění vámi uložených úkolů?*³⁹



Graf č. 2 poukazuje na skutečnost, že 3 z 5 poskytovatelů jsou toho názoru, že jim svěřené odsouzení do výkonu trestu OPP nejsou aktivní ke splnění úkolů. Poskytovatel obec Boršov nad Vltavou uvádí, že odsouzení musí být neustále pod kontrolou a zaúkolováni, jinak nic nedělají. Nemůže však hodnotit všechny stejně, protože jsou i tací, kteří jsou ke svému úkolu aktivní a splní ho bez mrknutí oka. Prý je to otázkou motivace, protože trest je pro ně vynucenou záležitostí a vůbec trest neberou jako příležitost se napravit. Pohřební ústav

³⁸ Zdroj vlastní

³⁹ Zdroj vlastní

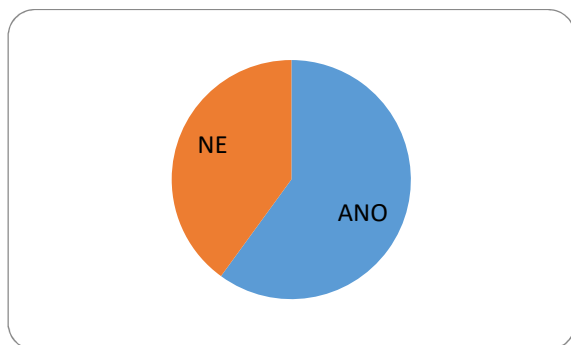
Českých Budějovic uvedl, že odsouzení musí být neustále kontrolováni, protože v opačném případě nevykonají vůbec nic. Ostatní poskytovatelé se blíže k otázce nevyjadřovali.

GRAF č. 3 *Má trest OPP ve vaší organizaci kladný ekonomický efekt?*⁴⁰



Graf č. 3 ukazuje na fakt, že větší část odpovídajících poskytovatelů je toho názoru, že výkon trestu OPP má ekonomický vliv na chod jejich organizace. Odsouzení jsou totiž bráni jako pracovní síla, která není finančně ohodnocována, což je výhodou. Práci by totiž v opačném případě museli vykonávat lidé, zaměstnanci, kterým by organizace musela platit. Poskytovatel obec Ledenice uvedl, že je za odsouzené osoby vděčný, protože jsou to většinou lidé, kteří bydlí v okolí Ledenic a nemusejí být tedy odváženi na místo výkonu. Což je opět ekonomicky výhodné a efektivní. Obec nevynaloží ani korunu a práce je odvedena bez finančních nákladů. Pohřební ústav Českých Budějovic uvedl, že výkon trestu OPP nemá pro jejich organizaci žádný ekonomický vliv. Poskytovatel Základní škola Máj 1 uvedl, že je pro jejich organizaci výhodné mít ve své organizaci lidi ve výkonu trestu, protože udělají spoustu práce, které by v opačném případě museli dělat zaměstnanci, kteří mají svou práci. Ostatní poskytovatelé neuvedli k otázce bližší informace.

GRAF č. 4 *Je práce odsouzených pro organizaci efektivní, čili vykonaná řádně?*⁴¹

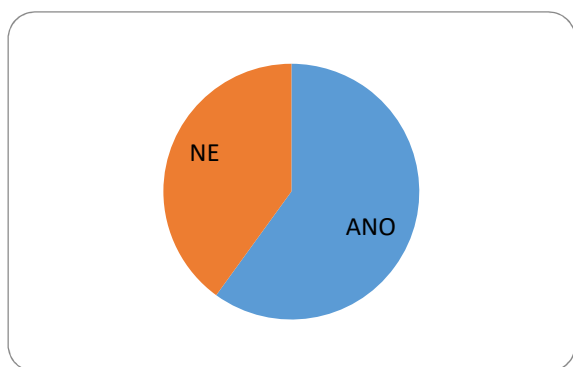


⁴⁰ Zdroj vlastní

⁴¹ Zdroj vlastní

V grafu č. 4 zjišťujeme, že 3 z 5 poskytovatelů vidí výkon odsouzených jako správně vykonaný, čili efektivní pro jejich organizaci. Poskytovatel Pohřební ústav města ČB, který se k otázce vyjádřil negativně, uvedl, že odsouzení u nich v organizaci provádí úklidové práce, částečně pomáhají zahradníkům, ale efektivita je mizivá. Odsouzení prý zatěžují zaměstnance tím, že je musí neustále hlídat a kontrolovat, neboť bez dohledu nic neodpracují. Ve většině případů nemají odsouzení žádné základní pracovní návyky. Poskytovatel Základní škola Máj 1. přidal poznámku, že většinou odvedená práce efektivní není. Záleží prý na úhlu pohledu. Většina odsouzených je sice k výkonu laxní a neplní předem sjednané podmínky, ale je to jen o člověku. A hlavně o motivaci. Musí se předem sjednat podmínky s odsouzenými a razantně sdělit, že pokud podmínky splňovány nebudou, bude to mít důsledky.

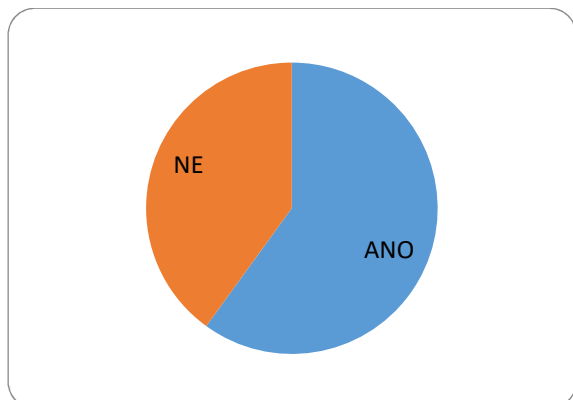
GRAF č. 5 *Chodí odsouzení k výkonu svého trestu včas a dodržují předem domluvenou pracovní dobu?*⁴²



V grafu č. 5 je uveden názor poskytovatelů na to, zda chodí odsouzení včas k výkonu trestu. Dle výsledku zkoumání můžeme vidět, že 3 z 5 poskytovatelů uvedli kladnou odpověď. Samozřejmě, jak to tak bývá, není vše stoprocentní. Dle uvedených poznámek k této otázce zjišťujeme, že jsou i výjimky. Poskytovatel Pohřební ústav města ČB uvedl, že odsouzení nechodí včas a ani nedodržují dobu výkonu trestu. Je prý marné kohokoli z odsouzených přimět k pravidelnému režimu. Poskytovatel obec Boršov nad Vltavou uvedl, že v prvních dnech většinou dorazí, ale po pár odpracovaných dnech se jejich morálka horší. Poskytovatel obec Lednice v poznámkách uvedl, že mu odsouzení chodí do výkonu vždy tak, jak mají. Pokud se prý stane nějaká nečekaná situace, proč by nemohli do výkonu dorazit, vždy se omluví. Pokud by se tak nestalo, byli by vyhozeni z této organizace.

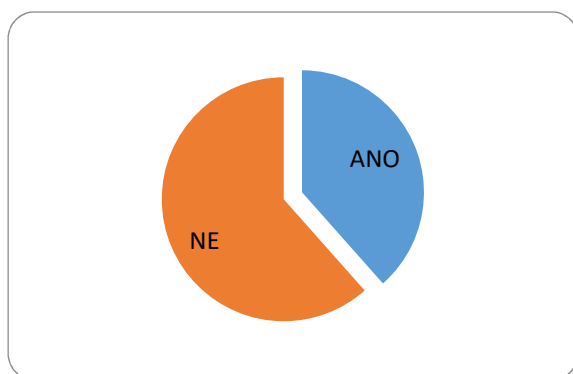
⁴² Zdroj vlastní

GRAF č. 6 *Vracejí se do vaší organizace do výkonu OPP stejní odsouzení, (tzn., neproběhla náprava konkrétních osob)?⁴³*



Z grafu č. 6 vyčteme, že se větší část odsouzených vrací do výkonu trestu OPP. Bohužel, vyplývá z toho, že odsouzení nejsou schopni si z výkonu trestu OPP odnést ponaučení a nadále páchají trestnou činností, stávají se recidivisty. 3 z 5 poskytovatelů mají zkušenost s tím, že u nich v organizaci vykonávají trest OPP stejní odsouzení. Pohřební ústav města Českých Budějovic uvedl, že se návrat stejných odsouzených děje tak v 10%. Většinou se jedná o pár jedinců, není to pravidlem. Obec Ledenice uvedla, že se to za dobu, co poskytuje výkon OPP, stalo dvakrát. Prý se s nimi ale dalo domluvit a nedělali potíže.

Graf č. 7 *Myslíte si, že výkon obecně prospěšných prací ve vaší organizaci splňuje efektivně svůj účel a zajišťuje nápravu odsouzených?⁴⁴*



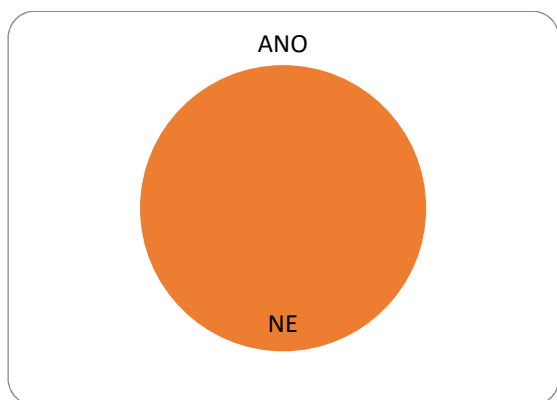
V tomto grafu, grafu č. 7, získáváme nemilé zjištění. Většina poskytovatelů se totiž domnívá, že výkon trestu v jejich organizaci není vhodným řešením pro nápravu pachatelů trestné činnosti. Uvědomují si, že odsouzené k práci nikdo nedonutí, pokud nechtějí pracovat. Práce tím pádem vážne a neprobíhá žádný výchovný ani nápravný účinek.

⁴³ Zdroj vlastní

⁴⁴ Zdroj vlastní

Pohřební ústav města Českých Budějovic uvedl, že u recidivistů trest OPP žádný účinek nemá. Naopak u odsouzených s pracovními návyky a zodpovědností k rodině k nápravě dochází. Nejdůležitější je motivace a chtít. Zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou připsala poznámku, že se nemůže k této otázce blíže vyjádřit, protože nepřichází po výkonu trestu s odsouzenými do styku. Doufá však, že je výkon u nich v organizaci dostatečně přísný, aby nápravu skutečně zajistil.

Graf č. 8 *Navrhovali byste pro výkon obecně prospěšných prací nějaké, třeba i legislativní, změny?*⁴⁵



V posledním grafu č. 8 je jasně vidět, že poskytovatelé nepožadují změnu legislativy pro alternativní trest obecně prospěšných prací. Jsou buď spokojeni s nastavením trestu a tolerují to nebo nejsou podle zjištěných skutečností dostatečně informováni o dané legislativě. Zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou uvedla, že organizaci vyhovuje nastolení daných pravidel pro trest OPP, že by nic neměnila. Obec Ledenice uvedla, že poskytovateli je jedno, jaké jsou podmínky trestu, že je to práce Probační a mediační služby. Pohřební ústav města Českých Budějovic uvedl, že legislativu k trestu nemá podrobně nastudovanou, je to prý pro poskytovatele okrajová záležitost, kterou tak úplně řešit nemusí. Proto se nebude dále vyjadřovat. Ostatní poskytovatelé nechali otázku bez bližších poznámek.

Na závěr dotazníku měli všichni poskytovatelé možnost vyjádřit se k tomu, co je ještě ve spojitosti s tímto trestem napadlo, třeba nějakou zajímavost nebo doplnění. U tohoto bodu se nejvíce rozepsal Pohřební ústav města Českých Budějovic, který uvedl, že jsou poskytovatelé OPP čím dál tím víc zatěžováni administrativou týkající se odsouzených, bez jakéhokoli finančního ohodnocení ze strany státu. Nehledě na to, že zaměstnanci, kteří přímo

⁴⁵ Zdroj vlastní

dohlíží na řádně vykonanou práci, jsou odváděni od své vlastní práce, což je pro organizaci neefektivní. Odsouzení práci nevykonávají, a když, tak ne stoprocentně. Zaměstnanci mají s odsouzenými jen starosti.

Obec Ledenice odpověděla naprosto odlišně, a to, že s odsouzenými nikdy problém nebyl. Vždy, když je potřeba cokoli udělat, bez problémů přijdou a svou práci řádně vykonají.

ZHODNOCENÍ

Celkově můžeme dotazníkové šetření zhodnotit tak, že nejvíce záleží na typu člověka. Nedá se spolupracovat s někým, kdo nemá motivaci ani chuť vykonat uložený trest, natož se napravit. Poskytovatelé odpovídali na otázky různě, nikdy se nestalo, aby měli naprosto stejné názory. Jeden poskytovatel vidí pozitivum v řádně odvedené práci odsouzených, jiný si zase zakládá na nápravě odsouzených. Otázkou, která plyne z dosažených poznatků, zní, zda má ukládání trestu OPP smysl.

Můžeme zhodnotit dvě roviny věci. Tou první je, že po vykonání trestu OPP nemají probační úředníci ani poskytovatelé možnost kontaktu s danou osobou (bývalým odsouzeným), tudíž nemůžeme nikdo s jistotou tvrdit, že proběhla jeho náprava. Můžeme si to jen domýšlet z jeho dosavadního chování při výkonu trestu OPP. Odsouzený mohl komunikovat, spolupracovat s Probační a mediační službou a vykonávat svou práci u poskytovatele svědomitě, po ukončení trestu OPP však nikdo neví, jak se chová. Pokud se však jedná o prvopachatele nebo osoby s motivací se změnit, je tento trest vhodným řešením. Trest zajistí mentální vyrovnání a uvědomění si. Druhou rovinou je ten fakt, že pokud se budeme bavit o odsouzených, kteří vykonávají trestnou činnost opakovaně, neboli o recidivistech, všichni poskytovatelé uvádějí, že náprava těchto lidí pomocí trestu OPP není možná.

Nikde nemůžeme dohledat přesnou statistiku napravených případů, která by nám ujasnila míru napravitelnosti pomocí trestu OPP. Taková statistika bohužel neexistuje. Dle statistik můžeme vyčíst pouze počet uložených a vykonaných trestů, nikoli náprav.

Pokud bychom hodnotili řízený rozhovor s probační asistentkou, zjistíme, že probační úředníci mají k odsouzeným k OPP subjektivní přístup. Je na každém z nich, jak k odsouzeným ve výkonu trestu OPP přistupují. Nejčastěji se setkáváme s tím, že odsouzený

dostává od probačního úředníka nesčetně šancí k nápravě. Odsouzení bojkotují domluvy, povinnosti, práci, a přesto je o ně ze strany Probační a mediační služby vždy postaráno. Proto je zřejmé, že se výchovný a nápravný účinek nedostavuje. Odsouzení nejsou pomocí tohoto trestu schopni si uvědomovat závažnost svého protiprávního jednání a nevidí v trestu smysl. Místo toho, aby se snažili změnit svůj dosavadní život, vymýšlí důvody, jak rozhodnutí soudu obejít.

Pokud však budeme hodnotit řízený rozhovor s dříve odsouzeným, zjišťujeme druhou stranu věci. K trestu OPP jsou odsuzováni i lidé, kteří shodou náhod šlápli vedle, a byla jim prokázána laskavost ze strany soudu v podobě trestu OPP. Tento trest berou někteří odsouzení jako vítězství nad procesem a snaží se být k trestu zodpovědní a vykonat vše řádně a v termínu.

Nezáleží na obecném pojetí trestu a na jedné definici toho, co trest obecně prospěšných prací znamená. Musíme na věc pohlížet z hlediska každého účastníka procesu, abychom pochopili hlavní myšlenku a účel trestu. Každá strana má svá negativa a pozitiva, díky kterým uspořádáme celek. Poskytovatel má kvůli odsouzeným spoustu papírování. Probační úředník má s odsouzeným starosti. A odsouzený má vůči poskytovateli a Probační a mediační službě závazky. Dohromady tvoří celek, který funguje.

ZÁVĚR

Alternativní tresty jsou v současnosti soudy oblíbené, v podstatě je soudy ukládají nejčastěji. Tyto tresty mají výchovnou a nápravnou povahu, stejně jako trest nepodmíněného odnětí svobody, ale neodejmou odsouzeného z jeho prostředí a od rodiny. Alternativní trest obecně prospěšných prací je brán jako prostředek k nápravě osob formou práce, má zajistit trestní represi.

V teoretické části práce je zmiňován obecný výklad trestu obecně prospěšných prací. Jsou popisovány veškeré důvody k uložení, podmínky při výkonu, práva a povinnosti jak odsouzených, tak probačních úředníků. Tento trest je velice kontaktní. Odsouzený je neustále ve společnosti a pod kontrolou. Práce s odsouzenými není snadná a ne vždy je výsledek úspěšný.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda trest obecně prospěšných prací zajišťuje kvalitní nápravu odsouzených a zda jsou tresty vykonávány řádně a včas. Bohužel, výsledek celého šetření a získávání informací vypovídá o tom, že ne vždy je výběr tohoto trestu správný a vhodný. U většiny klientů Probační a mediační služby, kterým byl soudem uložený trest obecně prospěšných prací, se náprava nedostavila. Odsouzení neberou trest a probační úředníky vážně, vysmívají se legislativě věčnými výmluvami a nemají v úmyslu trest vykonat. Spoléhají na to, že probační úředníci s nimi budou mít neustálou trpělivost a dostanou tím pádem nespočet dalších šancí. Minimum odsouzených pochopilo účel trestu a uchopilo jej za správný konec. To bývají právě prvopachatelé.

Pokud budeme hodnotit vedlejší cíl, kterým bylo zjistit, zda jsou úkoly uložené ve výkonu vykonávány včas a řádně, je třeba zmínit, že tuto stránku věci je třeba komentovat kladně. Ačkoli se najdou odsouzení, kteří bojkotují i práci ve výkonu, po většinu času je práce vykonaná tak, jak má být a zajistí tak pro organizaci kladný účinek. Záleží na přístupu poskytovatele k odsouzenému, musí mu vysvětlit daný úkol a namotivovat ho k jeho vykonání.

Autorky pohled na věc je takový, že trestná činnost byla, je a bude. Není reálné pomýšlet nad tím, že lze úplně eliminovat trestné činy na nulu. Můžeme se však zaměřit na omezení počtu, čehož docílíme vhodným ukládáním trestů. Vhodně uložený trest zajistí nápravu a výchovně ovlivní odsouzeného. Trest obecně prospěšných prací není vhodným

trestem pro všechny pachatele, kterým byl tento trest uložen. Někteří odsouzení nevidí v trestu smysl a nemá pro ně nápravný charakter. Výstup z tohoto problému zajistí pouze soud. Tomu jedinému přísluší rozhodování o trestu, a proto na něj padá břímě výběru správného rozhodnutí. Není v autorčině kompetenci kárat soudy za rozhodování o trestu, spíš je v tom úmysl brát práci jako další pohled na tuto problematiku a ukázat, že bohužel ne vždy je vybraný trest vhodný pro zajištění nápravy odsouzeného. Legislativa se ale neustále vyvíjí a proto autorka doufá, že se trest obecně prospěšných prací jednou dostane na úroveň, která nedá odsouzeným možnost trest bojkotovat a zajistí nápravu všech odsouzených.

Na závěr můžeme říci, že cíle práce, které byly popsány v úvodu, byly splněny.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

- 1 ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě, 2. vyd. Praha : Nakladatelství Leges, 2014, 464 s. ISBN 978-80-87576-93-9.
- 2 ŠTERN, OUŘEDNÍČKOVÁ, DOUBRAVOVÁ (eds.) Probace a Mediace- Možnosti řešení trestných činů, Praha : Portál, 2010, 216 s., ISBN 978-80-7367-757-2.
- 3 ŽATECKÁ, E. Postavení a úkoly probační a mediační služby, Ostrava : KEY Publishing, 2007, 136 s., ISBN 978-80-87071-55-7.
- 4 NOVOTNÝ, VANDUCHOVÁ, KOL. Trestní právo hmotné- Obecná část, Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 556 s., ISBN 978-80-73557-261-7.
- 5 NOVOTNÝ, VOKOUN, KOL. Trestní právo hmotné- Zvláštní část, 2.vyd., Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 480 s., ISBN 978-80-7357-261-7.
- 6 NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., Kriminologie- 2. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004, 451 s., ISBN 8073570262.
- 7 GŘIVNA,T. Trestní právo hmotné- Judikatura k obecné části, 3.vyd., Praha : Nakladatelství ASPI, 2007, 244 s., ISBN 978-80-7357-261-7.
- 8 MATOUŠKOVÁ, A., et al, Almanach probační a mediační služby, Praha : TISKÁRNA K-TISK s.r.o., 2015, str. 4, ISBN 978-80-260-8423-5.
- 9 PŘESLIČKOVÁ H., GAJDOŠ R., KRUTINA M., Obecně prospěšné práce, informativní brožura, Praha :Český helsinský výbor, 2003, s. 8, ISBN 80-86436-14-4.
- 10 SOTOLÁŘ, A., Alternativní řešení trestních věc v praxi, Praha : C. H. Beck, 2000, s. 320, ISBN- 80-7179-350-7.

Elektronické zdroje

- 1 Probační a mediační služba České republiky : *Pomáháme obětem trestných činů* [online]. PMS, 2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/pro-obeti/>.
- 2 Probační a mediační služba České republiky, VALIÁN, R., *Obecně prospěšné práce- zajištění kontroly a organizace trestu obecně prospěšných prací*, [online]. Česká republika, Dostupné z WWW : http://www.ja-sr.sk/files/Obecne_prospesne_prace.pdf

- 3 HANÁK, V., Výkon trestu obecně prospěšných prací. Praha, 2010. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha, katedra práva, vedoucí bakalářské práce : JUDr. Eva Karhanová Horynová.
- 4 Trestní řízení.com: *O trestním právu srozumitelně* [online]. Trestní řízení.com, 2018 [cit. 2018-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/obecne-prospesne-prace>.
- 5 Trestní řízení.com: *O trestním právu srozumitelně* [online]. 2018 [cit. 2018-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/zajimalo-by-mne-vice-podrobneji-jak-je-to-s-vymazem-z-rejstriku-trestu>.

Legislativní dokumenty

- 1 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník (tiskový zákon). *In Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009, částka 11
- 2 ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o soudnictví ve věcech mladistvých (tiskový zákon). *In Sbírka zákonů*, Česká republika. 2003, částka 79
- 3 ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě (tiskový zákon). *In Sbírka zákonů*, Česká republika. 2000, částka 74
- 4 ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. Trestní řád (tiskový zákon). *In Sbírka zákonů*, Česká republika. 1961, částka 66

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály: Rozhovor s probačním asistentem Bc. Lucíí Houškovou, rozhovor s panem XY dříve soudem odsouzeným, dotazníkové šetření s poskytovateli obecně prospěšných prací

SEZNAM ZKRATEK

Sb.	-	sbírka
č.	-	číslo
odst.	-	odstavec
zák.	-	zákon
tr. zák.	-	trestní zákon
písm.	-	písmeno
OPP	-	obecně prospěšné práce
PMS	-	Probační a mediační služba
Bc.	-	bakalář
ČB	-	České Budějovice

SEZNAM GRAFŮ

Graf. č. 1 : <i>Vykonávají ve vaší organizaci trest OPP spíše muži nebo ženy?</i>	43
Graf. č. 2 : <i>Jsou odsouzení, kteří vykonávají trest OPP ve vaší organizaci, aktivní ke splnění vámi uložených úkolů?</i>	43
Graf. č. 3 : <i>Má trest OPP ve vaší organizaci kladný ekonomický efekt?</i>	44
Graf. č. 4 : <i>Je práce odsouzených pro organizaci efektivní, čili vykonaná řádně?</i>	44
Graf. č. 5 : <i>Chodí odsouzení k výkonu svého trestu včas a dodržují předem domluvenou pracovní dobu?</i>	45
Graf. č. 6 : <i>Vracejí se do vaší organizace do výkonu OPP stejní odsouzení, (tzn., neproběhla náprava konkrétních osob)?</i>	46
Graf. č. 7 : <i>Myslíte si, že výkon obecně prospěšných prací ve vaší organizaci splňuje efektivně svůj účel a zajišťuje nápravu odsouzených?</i>	47
Graf. č. 8 : <i>Navrhovali byste pro výkon obecně prospěšných prací nějaké, třeba i legislativní, změny?</i>	47

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 : Řízený rozhovor s paní Bc. Lucií Houškovou

Vážená paní Houšková,

Zprvu, než se dostaneme k samotnému výkonu trestu OPP, mohla byste popsat, co obnáší práce probačního úředníka?

Je práce probačního úředníka náročná po psychické stránce?

Po rozhodnutí soudu o výměře trestu OPP je odsouzený povinen domluvit se s probačním úředníkem na dalším postupu. Jak to probíhá?

Jak je to s výběrem vhodného místa výkonu?

Podle Vašeho názoru, je větší počet klientů, kteří do výkonu nechodí a je jim to jedno nebo těch, kteří se snaží a pečlivě dochází do výkonu trestu OPP?

Díky dotazníkovému šetření s poskytovateli OPP zjišťuji, že každá organizace má na poskytování výkonu trestu OPP jiný náhled. Co si o tom myslíte?

Je nějak vnitřním řádem PMS rozdělováno, kam chodí do výkonu trestu třeba drogově závislí, zdravotně omezení nebo jiné etnické skupiny?

Otázka s tímto problémem spojená, může si klient zažádat o přeměnu místa výkonu trestu OPP?

Jak probíhají namátkové kontroly ze strany PMS?

Jak se postupuje, pokud klient nedochází do výkonu trestu a porušuje tím tak uložené podmínky trestu?

Jsou mezi PMS klienty i ženy, které vykonávají trest OPP?

Stává se, že se do výkonu trestu OPP vracejí stejní odsouzení?

Proč tedy soud ukládá trest OPP člověku, který jde do výkonu už poněkolikáté?

Můžete mi v rychlosti popsat nějaké konkrétní případy z praxe?

Příloha č. 2 : Řízený rozhovor s panem XY

Vážený pane XY,

Za jaký přečin Vám byl uložen trest OPP?

Jak probíhalo řízení u soudu?

Jak probíhalo jednání s probačním úředníkem?

Jak probíhalo první sezení s poskytovatelem?

Jaké byly u poskytovatele podmínky k výkonu trestu?

Jak probíhal výkon trestu OPP?

Jaké si z trestu odnášíte poznatky?

Vidíte na trestu OPP nějaká negativa, která by bylo třeba pozměnit?

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dobrý den,

Jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy Evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a chtěla bych Vás poprosit o pár minut Vašeho času k vyplnění následujících otázek.

Dotazník poslouží k vypracování praktické části mé bakalářské práce na téma: „Alternativní trest obecně prospěšných prací a jeho výkon“

- 1. Vykonávají ve Vaší organizaci trest obecně prospěšných prací spíše muži nebo ženy?**
 - MUŽI
 - ŽENY
- 2. Jsou odsouzení, kteří vykonávají trest obecně prospěšných prací ve Vaší organizaci, aktivní ke splnění Vámi uložených úkolů?**
 - ANO
 - NE
- 3. Má trest obecně prospěšných prací ve Vaší organizaci kladný ekonomický efekt? (Pokud ne, doplňte, prosím, důvod.)**
 - ANO
 - NE
- 4. Je práce odsouzených pro organizaci efektivní, čili vykonaná řádně?**
 - ANO
 - NE
- 5. Chodí odsouzení k výkonu svého trestu včas a dodržují předem domluvenou pracovní dobu?**
 - ANO
 - NE
- 6. Vracejí se do Vaší organizace do výkonu obecně prospěšných prací stejní odsouzení, (tzn., neproběhla náprava konkrétních osob)?**
 - ANO
 - NE

7. Myslíte si, že výkon obecně prospěšných prací ve Vaší organizaci splňuje efektivně svůj účel a zajišťuje nápravu odsouzených?

- ANO
- NE

8. Navrhovali byste pro výkon obecně prospěšných prací nějaké, třeba i legislativní změny?

- ANO
- NE

Zde se máte možnost vyjádřit k tomu, co Vás ve spojitosti s tímto trestem ještě napadlo, nějakou zajímavost nebo doplnění.

Děkuji Vám za zodpovězení mých otázek, Váš názor je pro mě důležitý!